

A

Matúra Gimnázium

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2020

Tartalomjegyzék

I.	BEVEZETÉS.....	5
1.	Új pedagógiai megközelítések és értelmezések az oktatás gyakorlatában	6
II.	NEVELÉSI PROGRAM	10
1.	Nevelő-oktató munkánk pedagógiai alapelvei.....	10
1. 1.	Az esélyegyenlőség biztosítása, a hátrányos megkülönböztetés tilalma..	12
1. 2.	Az alkalmazandó és követendő módszerek az új pedagógiai felfogás érvényesítésében	12
1. 3.	A minőségi tudás kritériumai	13
1. 4.	Az ismeretek és képességek integrált fejlesztése: a kulcskompetenciák .	15
2.	Nevelő-oktató munkánk pedagógiai céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	18
2. 1.	Kiemelt fejlesztési feladataink	20
2. 2.	Célok, feladatok, eszközök, eljárások.....	21
2. 3.	Sajátos pedagógiai módszerek alkalmazása.....	23
3.	Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	23
3. 1.	A felnőttkor megismerési sajátosságai	24
3. 2.	A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek.....	24
3. 3.	A tanulási kudarcnak kitett tanulók segítése, felzárkóztatás.....	25
3. 4.	Beilleszkedési, magatartási nehézséggel összefüggő pedagógiai tevékenység	26
3. 5.	A személyiségfejlesztéssel, közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokról általában	26
3. 6.	Az intellektuális szükségletek kialakítása, kiművelése, motiváció	29
4.	Pedagógusok helyi intézményi feladatai	31
4. 1.	A felnőttoktatók kompetenciái.....	32
4. 2.	A felnőttoktatásból eredő speciális problémák	32
4. 3.	Az osztályfőnöki munka tartalma és az osztályfőnök feladatai	34

5.	Nevelő-oktató munkánk ellenőrzési, mérési, értékelési, minőségbiztosítási rendszeréről	34
5. 1.	Célja és alapelvei	34
5. 2.	Az értékelés szintjei.....	35
5. 3.	A pedagógiai program értékelése.....	35
5. 4.	A nevelő-oktatómunka átfogó értékelése	36
5. 5.	A tanulók nevelési-oktatási szintjének értékelése	36
5. 6.	A nevelés-oktatás minőségének értékelése	37
5. 7.	A pedagógusok értékelése, minősítése.....	37
5. 8.	Az iskolavezetés munkájának értékelése	38
6.	A tanulók felvételének elvei, kritériumai	39
6. 1.	Felvétel a 4 évfolyamos gimnáziumi képzésre	40
7.	A tanulók értékelésének elvei, módszerei.....	42
7. 1.	Értékelés a tanulás-tanítási folyamatban.....	42
7. 2.	A tanulók személyiségfejlődésének, hozzáállásának, magatartásának értékelése.....	43
7. 3.	Tanulók önértékelése	43
7. 4.	Az iskolai írásbeli számonkérés formái, rendje.....	44
7. 5.	Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei.....	Error! Bookmark not defined. 43
7. 6.	A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	44
8.	A tanulók részvételi jogának gyakorlása az intézményi döntési folyamataiban	45
9.	A szülő, a tanuló, a pedagógus iskolai pedagógusok kapcsolattartásának rendje, együttműködésének formái, az együttműködés tovább fejlesztésének lehetőségei	46
10.	Az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok.....	46
11.	Fogyasztóvédelmi oktatással kapcsolatos feladatok.....	47
12.	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv ..	47
III.	Helyi Tanterv	48

1.	A NAT műveltségterületeinek megjelenése a gimnázium tantárgyi rendszerében	48
1.1.	A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag	49
2.	A választott kerettanterv megnevezése	50
2.1.	A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások.....	52
2.2.	A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógus választás szabályai	52
2.	Az érettségi vizsga tantárgyai	52
3.	A tanulók értékelése Error! Bookmark not defined.	50
3. 1.	A tanulók értékelése a pedagógiai folyamatban	53
3. 2.	A magasabb évfolyamba lépés feltételei	53
3. 3.	A tanév során alkalmazható számonkérések formái	54
3. 4.	Az egyes számonkérési módok értékelésének sajátosságai	54
3. 5.	Tanulmányok alatti vizsgák követelményrendszere	57
3. 6.	Évközi beszámoltatás, értékelés követelményei és formái.....	58
3. 7.	A felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai.....	58
4.	A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő tankönyvek, segédletek, eszközök és felszerelések jegyzéke	59
4. 1.	Alkalmazható tankönyvek, segédletek kiválasztásának elvei	60
5.	A Matúra Gimnázium tantárgyi tantervei.....	60
5. 1.	A középiskola (9 - 12. évfolyam) céljai és feladatai	60
5. 2.	Az egyes tantárgyak tantervei, vizsgakövetelményei	62
IV.	A Matúra Gimnázium Egészségnevelési, egészségfejlesztési programja	63
1.	Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek.....	63
1. 1.	Az egészségfejlesztéssel összefüggő iskolai célok	64
1. 2.	Az egészségnevelés iskolai területei	64

V.	A Matúra Gimnázium környezeti nevelési programja	68
1. 3.	Alapelvek, jövőkép, hosszú távú célok	68
1. 4.	Tanórai keretek	70
1. 5.	A környezeti nevelés hatékonyságának mérése	74
VI.	ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	77
1.	A pedagógiai program megismerésének lehetősége	77
2.	A pedagógiai program érvényességi ideje:	77
3.	A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata.....	77
4.	A pedagógiai program módosítását kezdeményezheti	77

I. BEVEZETÉS

A XXI. század kihívása a társadalom munkaképes tagjaival szemben, hogy szakmai felkészültségükkel, műveltségükkel, széles értelemben vett tanulási képességükkel alkalmazkodni tudjanak a globalizálódó világ követelményeihez.

A különböző élethelyzetekből eredő megoldandó feladatok nagy része már régen nem rutinszerű, a korábban jól bevált döntési metódusok, társadalmi kihívásokra adott egyéni válaszok, reflexiók ma elavultak, hatástalanok. A munka világa teljesen átalakult, a tudomány ismeretei nagymértékben bővültek, a tananyagtartalmak, a tanulandók az oktatás minden szintjén átalakultak, megértésük sok esetben csak új ismeretszerzési és tanulási technikákkal lehetséges. A kommunikáció új formái és eszközei rövid idő alatt látványos változást idéztek elő az információhoz való hozzáférés, a személyközi kapcsolatok tekintetében, és gyors ütemű fejlődésüknek köszönhetően jelentős hatást gyakorolnak mindannyiunk életformájára, hétköznapijainkra.

Új értelmezést kap az egész életen át tartó tanulás, lehetőségből szükség lesz, amelyet a gyorsan változó gazdasági viszonyok is indokolnak.

A tanulóinknak képessé kell válniuk a társadalmi-gazdasági folyamatok térbeli és időbeli megváltozásának, az új kihívások megjelenésének, a munkaerőpiaci igények átalakulásának felismerésére, az ezekre történő gyors és hatékony reagálásra, a nagyobb életszakaszokat is meghatározó felelős és a kisebb volumenű napi döntések meghozatalára egyaránt.

A társadalmi mobilitáshoz biztosítani kell a magasabb kvalifikáció megszerzésének lehetőségét, amihez az általános műveltségi szint emelése, az önfejlesztő magatartás- és tevékenységformák megerősítése szükséges.

Ennek érdekében egy jól működő oktatásnak időről-időre reagálnia kell a társadalmi folyamatok által generált csoportos és egyéni szükségletekre. Még inkább igaz ez az oktatás felnőttekkel foglalkozó szegmensére.

A Matúra Gimnázium a felnőttek, fiatal felnőttek gimnáziumi oktatását és érettségi vizsgára történő felkészítését tűzte ki céljául, a XXI. század technikai és oktatástechnológiai újdonságainak segítségével, távoktatás keretében.

Hangsúlyozni kívánjuk, hogy a felnőttoktatás nem kizárólag a tanulók életkorában, hanem, - különösen a távoktatási okán - rendszerében is, de leginkább módszertanában, számos ponton eltér a köznevelés megfelelő elemeitől.

Szükségét érezzük, hogy ezek a gyakorlatban dominánsan tetten érhető és a működést számos területen befolyásoló különbségek, tartalmilag is helyet kapjanak megújult Pedagógiai Programunkban, a megfelelő helyen és formában, lehetővé téve felnőttoktatási tevékenységünk még tudatosabbá és hatékonyabbá válását.

Felnőttoktatási tapasztalataink és a társadalmi változásokról korábban megfogalmazottak is azt erősítik, hogy napjaink társadalmi és gazdasági környezete olyan új felnőttoktatási tanítási-tanulási modell alkalmazását követeli meg, amely amellett, hogy a jól definiált tananyagtartalmakat hasznos és alkalmazható tudássá fejleszti, még a felnőtt tanulókat képessé teszi arra is, hogy tanult ismereteikre és tapasztalataikra támaszkodva, megerősített vagy megszerzett kompetenciáik segítségével megfelelő választ adjanak a megváltozott körülményekre, kihívásokra.

Az erre alkalmas modell a kötelező ismeretek átadásán túl, kisebb-nagyobb hangsúllyal, az alábbi elengedhetetlen tényezőkre is kellő figyelmet fordít:

- az alapvető életvezetési és munkavállalói készségek elsajátítása, meglévők erősítése;
- önálló tanulás és felkészülés elsajátításának képessége;
- az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése;
- verbális képességek fejlesztése, konfliktuskezelés, reális önismeret;
- problémamegoldás képessége és felelős döntéshozatal;
- információszerzési technikák, kommunikációs technikák;
- modern technikai szemléletmód elsajátításának és használatának képessége.

1. Új pedagógiai megközelítések és értelmezések az oktatás gyakorlatában

Az átalakuló társadalmi elvárások változást sürgetnek az iskolai oktatásban, nemcsak a konkrét tanítási-tanulási módszerek, hanem általában a tudáskép, a tanulás folyamatáról vallott elképzelések terén is.

Az utóbbi években-évtizedekben olyan kihívások érték a világot (és ezen belül hazánkat is), melyek egyértelműen az oktatási rendszerek radikális átalakítását: reformját, hatékonyságának növelését igénylik.

Az európai fejlődés folyamatában az oktatás az utóbbi években fokozatosan felértékelődött, s jelentősége változatlanul növekszik.

A közelmúlt problémája még az volt, hogy a korszerű tudás nyújtására törekvő iskola hogyan tarthat lépést a gyorsuló ütemben bővülő ismeretanyaggal, meddig terhelhetők még a diákok az újabb és újabb ismeretekkel.

A társadalmi változások nyomán nyilvánvalóvá vált, hogy nem lehet minden fontos ismeretet megtanítani az iskolában. Mára már az is kiderült, hogy már azt sem lehet megbízhatóan eldönteni, mi lesz fontos néhány évtizeddel később, vagyis hogy alapvetően mit is nyújtson az iskola a diákjainak, a jövőre nézve.

Számot kell vetni azzal is, hogy a tanulók ismeretszerzésében nem csak mennyiségileg, de motivációs bázisát tekintve is egyre kisebb helyet foglal el az iskola. Felmérések bizonyítják, hogy a tanulók gondolkodására, magatartására és jövőképeire a TV és az egyéb gépi kultúrát nyújtó tömegközlelési és egyéb eszközök gyakran nagyobb befolyást gyakorolnak, mint maga az iskola. Külön ki kell emelni a számítógép, főleg az internet egyre erősödő térfoglalását.

Az új, egyre több esetben technológiára alapozott munkaerőpiacon, egyre több esetben okoz nehézséget a megfelelő munkaerő megtalálása, (a megfelelő kompetenciák beazonosítása, szinten tartása és fejlesztése) motiválása és a szervezet költség-hatékonyság elemzésének megfelelő megtartása.

Az új kihívásokra válaszként megjelenik **az élethosszig tartó képzés** ideája, majd a tömeges iskolarendszeren kívüli (informális, non-formális, korábbi szakmai gyakorlatok elismerése a képzésben) tanulási formák újabb reneszánsza veszi kezdetét. A korábbi – gyakran nagy társadalmi presztízsű, szakmák, amelyek a tömegessé váló iparban nyertek identitást, gyökeresen alakulnak át, sőt néha szűnnek meg nyomtalanul, vagy adják át a helyüket új, a semmiből előbukkanó professzióknak.

Látszólagos ellentmondás, hogy a magánélet hétköznapi és a munkahelyi környezet rövidtávon használható praktikus ismereteket és alkalmazkodási készséget kíván.

Ugyanakkor, ha nem csak egy éppen adott, belátható rendszerben, hanem hosszabb távban gondolkodunk, (melynek követelményeit még nem is ismerjük, így erre konkrét felkészítést előre nem is tudunk adni), a gyorsan változó világ állandóan változó körülményeihez való alkalmazkodás stabil alpműveltséget, széles sávú alkalmazkodó és innovatív cselekvőképességet igényel.

Napjaink dilemmája, hogy milyen életkorban, társadalmi rétegben, milyen egyéni adottságok figyelembevételével, a képzési rendszer a rendelkezésre álló végtelen tu-

dáskincsből mikor milyen ismereteket közvetítsen, illetve ezek befogadására és alkalmazására hogyan készítse fel az egyént. Egyensúlyt kell teremteni a tudás konvertibilitását biztosító széles alapozás, valamint az egyre markánsabban megfogalmazódó felhasználói (piaci) igények között.

Egyetlen képző rendszer sem adhat lezárt, teljes tudást, és hogy be kell rendezkednünk az élet teljes hosszán át való tanulás időtávlátában való gondolkodásra.

Az olyan iskola, amely a „tudás-átadást” tekinti elsődleges feladatának (a régi, tekintélyelvű alapon és előre „rendbe szedett” merev struktúrában), egyre kevésbé lehet hatékony.

Az iskolában alapvető szemléletváltozás szükséges: elsődlegesnek kell tartanunk a tanulói aktivitást. Ez a központi rendező elv, ez a fő meghatározója a módszereknek, az oktatás egész folyamatának.

Világossá vált, hogy a hagyományos tanítási folyamat (frontális tanítás) ma már nem alkalmas a **kulcskvalifikációs** képességek kialakítására. Ez következik az alábbi jellemzők felsorolásából, melyek valamennyije akadályozza a mai követelményeknek megfelelő, alkotó, kreatív egyéniség kibontakozását:

A távoktatási struktúra a következő alapelvekre kell épüljön:

- tartalmi nyitottság, melyben meghatározó szerepet játszanak a tanulók egyéni igényei, elképzelései, egyéniségük és véleményük;
- a módszerek nyitottsága, amely új tanítási-tanulási formák alkalmazását is jelenti (pl. projekt-módszer, az új informatikai-kommunikációs technikákra épülő tanulási, önértékelési, értékelési módszerek, stb.);
- a távoktatás a képzés és oktatás szervezésének különféle lehetőségeit biztosítja (pl. egyéni konzultáció, elektronikus kommunikáció a tanárral és a többi diákkal, feladatmegoldás elektronikusan, stb.);
- a tanulás nyitottsága: a tanár szerepének megváltozása (segítő, tanácsadó, mentori-tutori szerep, stb.), a tanuló helyzetének megváltozása: „egyéni tanulmányi út,” egyéni haladási ütem, megszakíthatóság-folytathatóság, rugalmas és elvileg szabad átmenet a képzési formák és intézmények között.

A hagyományos oktatási szervezetek és formák fokozatosan oldódnak, a szabad munkavállalás szükségleteit szolgáló nyitottság egyre jobban gyakorlattá válik. A piac,

a kívülről támasztott szükséglet új szabályozó erőként lépett be az oktatási rendszerbe. Az új típusú értékrendszer fontos eleme az **"eladható tudás"**. A tudás megtérülő beruházásnak minősül, amelyért érdemes szellemi és anyagi áldozatot hozni.

A szellemi tevékenység felértékelődik, az érvényesül jobban, aki többet tud, és azt tudja, ami az adott életszakaszban és társadalmi szituációban anyagiakra váltható.

Nem önmagában a diploma és bizonyítvány, hanem a megszerzett tudás értéke minősíti a tanulót. A bizonyítványt tehát a piaci viszonyok mérik. Ezek a modern, információs társadalomban törvényszerű és szükségszerű jelenségek, s az egyén és társadalom kapcsolatában megkerülhetetlen folyamatok.

II. NEVELÉSI PROGRAM

1. Nevelő-oktató munkánk pedagógiai alapelvei

A korszerűen tervezett nevelés - oktatás folyamatosan kell, hogy építsen az új szükségletekre, és a hagyományos ismeretkörök mellett, új szükségleteket kell, hogy szolgáljon. Az iskolának egyre inkább olyan anyagot kell tanítania - a hagyományos értékek mellett - ami holnap alkalmazható és "eladható ismeret". Mindezeknek az új igényeknek megfelelő nevelő-oktató munka eredményesen szolgálhatja az esélyegyenlőség felnőttkori megvalósulását is

Alapvetéseinkre tekintettel **Pedagógiai Programunkban** az alábbi szempontokat igyekeztünk kiemelten érvényesíteni:

- legyen valóban helyi és egyedi,
- váljon dominánsabbá benne az intézmény és a képzés felnőttoktatási jellege, ebből eredeztethetően jól definiáltak legyenek a köznevelésben megszokottól szükségszerűen eltérő jogszabályi, működtetési és oktatásszervezési megfontolások, az eredményes felnőttoktatáshoz szükséges tanári kompetenciák,
- messzemenően vegye figyelembe a tanulócsoporthoz korszerinti összetételének különbségeit, az életkori sajátosságokat, így
 - legyen tekintettel a tanulók felnőtt státuszából eredő kötelezettségeire (munkahely megtartása, család, gyermekvállalás)
 - motiváló, tanulásra ösztönző legyen,
 - törekedjen a korábbi tanulási kudarcok okainak feltárására
 - tudja kezelni:
 - az azonos tanulócsoporthoz kerülők korábbi tanulmányainak különbségeit (végzettség, korábbi tanulmányok befejezése óta eltelt idő),
 - az egyének bemeneti tudásszintjének eltéréseit, a tanulmányi idő alatt törekedjen ezeknek a különbségeknek a csökkentésére (kimeneti tudásszint)
 - segítse a tanulmányok sikeres befejezését,

- mind nevelési, mind oktatási tartalmát tekintve legyen korszerű, jövőre orientált,
- biztosítsa a tanulók felkészítését a sikeres érettségi vizsgára,
- állítsa előtérbe a minőségi követelményeket, azaz:
 - feleljen meg a választott kerettanterv vonatkozó irányelveinek, új elemeinek
 - definiálja a tantárgyak teljesítésének követelményeit, a továbbhaladás feltételeit évfolyamonként
 - határozza meg a tanuló teljesítményének értékelési formáit, eszközeit, tartalmi elemeit
 - szabályozza a tanulmányok alatti vizsgákat, továbbá a vizsgák kiváltásának más értékelési módszerekkel történő lehetőségét (vizsgakötelezettség, szervezés, követelmények, értékelések)
 - segítse a pedagógusok munkáját (tervezés, dokumentálás, megvalósítás, értékelés), a minősítési követelményeknek való minél jobb megfelelést
 - a pedagógusokat önképzésre, továbbképzéseken való részvételre, újabb tanulmányokra, meglévő szakmódszertani kultúrájuk fejlesztésére, szakmai igényességre, az andragógia módszertanának megismerésére ösztönözze
- mindeközben feleljen meg a törvényi, jogszabályi előírásoknak, a választott Kerettantervben újra definiált tananyagtartalmaknak és vizsgakövetelményeknek.

A **Matúra Gimnázium Pedagógia Programjának** megalkotása során a törvényességi és tartalmi megfelelés mellett, pedagógusainak felhalmozott tapasztalatainak, a pedagógiai tervezés metódusainak, a szaktárgyak és a felnőttoktatás – ezen belül a távoktatás – korszerű módszertanának lehető legmagasabb színvonalon történő alkotó alkalmazására is törekedtünk.

1. 1. Az esélyegyenlőség biztosítása, a hátrányos megkülönböztetés tilalma

Diákjaink elsősorban olyan nem tanköteles korú fiatal felnőttek és felnőttek közül kerülnek ki, akiknek személyes körülményeik vagy szociális helyzetük okán tanköteles korukban középfokú végzettséget nem sikerült szerezniük.

Az esélyegyenlőség biztosítása természetes módon iskolánk alapeszméje, mely minden tevékenységünket áthatja, célkitűzéseinktől kezdve tanterveinken át az alkalmazott módszereinkig.

Az esélyegyenlőség biztosítása jelenthet csak kellő alapot ahhoz, hogy képzési célkitűzéseink megvalósuljanak, oktatásunk eredményesnek legyen mondható.

Az egyenlő bánásmód követelményeinek érvényesítése alapvető cél a tanulók beiratkozásától kezdve, a tananyag kiválasztásában, a tanításban, az ismeretátadásban, az értékelésben, a tanár – diák viszony mindennapi gyakorlatában.

Iskolánkban fokozottan figyelünk arra, hogy hátrányos megkülönböztetés egyetlen tanulót sem érhet. Iskoláinkra jellemző befogadó és toleráns légkör kellő biztosítékát jelenti ennek.

Természetesen nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ha a hátrányos helyzetre való tekintettel tanulóink pozitív diszkriminációban részesülnek élethelyzetükre való tekintettel, vagy éppen a hátrányaik ledolgozása érdekében, oly módon hogy az mások rovására nem biztosít feltétlen előnyt, nem sérti mások alapvető jogait.

A tantestület minden tagja felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásoknak, és tevékenysége során biztosítsa azok maradéktalan teljesülését. Minden alkalmazottunk kötelessége, hogy az esélyegyenlőség bármilyen vélt, vagy valós sérülése esetén eljárjon annak megszüntetése érdekében.

1. 2. Az alkalmazandó és követendő módszerek az új pedagógiai fel fogás érvényesítésében

A jövő szempontjából eredményes, hatékony tanulás módszertani összefüggésében a tanulóktól is új magatartást kíván. Folyamatosan a szükségletek felismerésére kell nevelni tanulóinkat, s fokozatosan ki kell fejleszteni bennük az önszabályozás, a saját sorsukért való felelősség igényét.

Jobban ki kell használni a felnőttkorban kínálkozó előnyöket, az élettapasztalatokat a hatékonyabb tanulás érdekében. A felnőttkorban az érdekeltség és a társadalmi tapasztalat megsokszorozza a tanulói teljesítményeket.

Kíváncsú egy új tanári - tanulói viszony meghonosítása is, amelyben a hagyományokkal szakítva nem a kiszolgáltatottság, hanem a kölcsönös érdek és előny a motiváló erő.

Fentiekkel nem ellentétes, csupán megfelelő értelmezést kíván a nagy általános fejlesztési irányokat, követelményeket és stratégiákat megfogalmazó irányelv: a "tudás-alapú társadalom" célkitűzése. A mai európai (és világ-) tendenciák ismeretében teljesen nyilvánvaló, hogy itt a teljesítő képes tudás (vagyis a kompetencia!) követelményéről van szó, össztársadalmi méretekben!

A kompetencia fogalma magában foglalja a tudást is, de azt szélesebb, és gyakorlatias kontextusba ágyazza, a tudás ma is alapvető eleme a teljesítőképesnek.

A tanulói aktivizálás – vagyis a hatékony tanulás – nagy lehetőségét jelenti, ha elsődlegesen arra törekszünk, hogy felszabadítsuk a tanulók alkotó energiáját, ha belülről motiváljuk őket.

A tanári munka eredményessége érdekében világos képet kell adnunk arról is, hogy milyen legyen az a tudás, amit az iskolának közvetítenie kell, illetve amely a tanulás eredményeként a tanulóban fel kell, hogy épüljön. A tudásról alkotott kép túlzott leegyszerűsítése, vagy rendezetlen sokfélesége ugyanis egyaránt akadályozhatja a tudás átadásához kapcsolódó gyakorlati tevékenységek eredményességét.

1. 3. A minőségi tudás kritériumai

A munkavégző egyén környezete folyamatos átalakulásban van, ehhez kapcsolódóan a korábban konstansnak tetsző tudás magvak egyetlen évtizeden belül alakulnak át, amely alapjaiban kérdőjelezi meg a XIX. – XX. századi körülményekre létrehozott tömegoktatás intézményesített formáinak és a munkaerőpiacnak a hagyományos párbeszédrendszerét. Ma már az oktatóterem és a szaktanár sem tud versenyre kelni az otthon kényelmében rendelkezésre álló médiumokkal. Az internet, valós idejű enciklopédiák, könyvtárak a világhálón, DVD, video, mobil és az igazi újdonságok tömeges elterjedése, a digitális tévzés, a TV- videó- PC- rádió-újság összeolvadását jelentő hír-, és szórakoztatócentrumok kora átalakítja a képzési struktúrákat is.

A kompetenciák megfelelő szintjének kialakítását tehát már nem az ingerszegény környezet, hanem a túlzott ingergazdagság motiválja.

A tudásról alkotott nézetek változásaival változnak az értékelendő tudástartalmak, képességek, kompetenciák.

A tantárgy specifikus, illetve a tantárgyközi tudásról, így **a kulturális kompetenciákról** való gondolkodás segíti az értékelés eszköztárának gazdagítását, valamint céljainak pontosítását.

Az új műveltségelemek megjelenése, a régi tudásterületek átstrukturálódása azt jelenti, hogy megnőtt a tantárgyi ismeretek összefüggéseit, a megtanult elemek hatékonyabb, új helyzetekbe történő átvitelét előtérbe helyező tudás iránti igény.

Egyre inkább előtérbe kerül a valós, életszerű helyzetekhez köthető, a mindennapi életben jól alkalmazható, **minőségi iskolai tudás igénye**. Ezek főbb jellemzői:

1. **Intelligens tudás**, amelynek keretén belül a megtanultak belső összefüggéseire, a tantárgyi tudáselemek összekapcsolására helyeződik a fő hangsúly. A tudástranszfer kialakításáról, fejlesztéséről van szó, azaz a megtanultak új szituációban történő alkalmazásáról, más területekre történő átviteléről. Két eleme érdemel különös figyelmet: a kreativitás fejlesztése, illetve a tanulási technikák sokoldalú alkalmazásának erősítése.
2. **Eszközjellegű tudás**, amelyben a tanulók kompetenciái (rutinok, készségek, képességek, jártasságok), eltérő tudástartalmak mentén fejlődnek. Ez a tantervi tananyagtartalom újragondolását is jelenti.
3. **Alkalmazható tudás**, amelynek segítségével a tanulók nagy többsége eljut a megértés és alkalmazás szintjére, lehetővé válik a magasabb gondolkodási műveletek kellő alapok mentén történő fejlesztése. Képessé válnak a diákok a változásokat kezelni, az életükhöz szükséges döntéseket meghozni.

A tudás reprodukálhatósága helyett az elsajátított ismeretek könnyű és sokoldalú elérhetősége, rugalmas adaptálhatósága és továbbépíthetősége válik fontossá. Ezért a tanulási céloknak és az alkalmazhatóság kritériumainak együttes erősítése kell, hogy megvalósuljon.

A tanulási célok meghatározásakor a tartós, elmélyült tudás kialakítását kell középpontba állítani. Az ismeretanyag megtervezésekor a hangsúlyt a tudás mi-

nőségi jellemzőire: a szervezethez, a megértés mélységére, az alkalmazhatóságra kell helyezni. Olyan tanítási programokat kell létrehozni, amelynek eredményeként sem az ismeretek tanulása, sem a képességek fejlesztése nem válik egyoldalúvá és öncélúvá.

1. 4. Az ismeretek és képességek integrált fejlesztése: a kulcskompetenciák

Az ismeret és a képesség jellegű tudás egymással nem szembeállítható és nem pótolható részét jelenti a minőségi tudásnak.

A jól szervezett, pontos, hatékonyan felhasználható ismeretrendszer tud megfelelő alapot biztosítani a képességek fejlesztéséhez, s a működő képességek teszik lehetővé az ismeretek megfelelő mélységű feldolgozását, megértését és alkalmazni tudását.

A működő műveltség kialakítása szempontjából az is nagyon lényeges, hogy az életből vett példák segítségével, problémafelvető kérdésekkel és aktív ismeretszerzést igénylő feladatokkal folyamatosan arra ösztönözzék a tanulókat, hogy gondolkodás útján is gyarapítsák fogalmaikat, hogy már meglévő fogalmaik között minél több új kapcsolatot fedezzenek fel.

Az ismeretek és a képességek integrált fejlesztésének stratégiája megfelelő válasz lehet az iskolai munkával szembeni kritikákra és kihívásokra.

A korszerű tudáskép az ismeretekben, képességekben kifejezésre jutó műveltség mellett a gondolkodásmódban (mentalitásban), a viselkedésben, az attitűdben, a kommunikációban megjelenő műveltséget is magában foglalja.

A tanulás az egész személyiség aktivitását igényli. Ezért az iskolai munka során a tanulás minden fontos összetevőjét mozgósítani és fejleszteni kell a kitűzött célok érdekében.

Nem elég az ismeretek megértésére és megjegyzésére koncentrálni, alkalmat kell adni az ismeretek alkalmazását biztosító feladatok gyakorlására, a problémák, probléma helyzetek elemzésére és megoldására, a különböző gyakorlati tevékenységek tanulására, a tanulás módszereinek elsajátítására, a gondolkodási eljárások tanulására és nem utolsósorban az értékek iránti pozitív attitűdök és a szociális magatartásformák kialakítására.

A tanítás helyett a tanulásra kell helyoznunk a hangsúlyt.

A képességfejlesztést össze kell kapcsolni a fejlődést befolyásoló érzelmi, motivációs tényezők megerősítésével, például a pozitív önkép kialakításával.

A NAT kiemeli a kommunikációs, a narratív, a döntési, a szabálykövető, a lényegkiemelő, az életvezetési, az együttműködési, a problémamegoldó, a kritikai, valamint a komplex információk kezelésével kapcsolatos képességeket, kulcskompetenciákat.

Mindegyik egyformán fontos, mivel mindegyik hozzájárulhat a sikeres élethez egy tudás alapú társadalomban. Felértékelődik az egyén tanulási kompetenciájának fejlesztése, mert az emberi cselekvőképesség az egész életen át tartó tanulás folyamatában formálódik.

Sok kompetencia részben fedi egymást, és egymásba fonódik: az egyikhez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit. Hasonló egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát.

A műveltségterületek fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákat összetett rendszerben jelenítik meg. Számos olyan fejlesztési terület van, amely mindegyik kompetencia részét képezi: például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképesség, a problémamegoldás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése. A kulcskompetenciák, mint például a szociális kompetenciák, a tanulási képességek, a személyes képességek, a közéleti vagy a gazdasági életben való részvételhez kapcsolódó képességek mindig komplex tudást jelenítenek meg, amelyet jól szervezett, téma specifikus szakértelemre és jól működő alapkészségekre lehet ráépíteni.

A kulcskompetenciák alkotóelemei között rendkívül nagyok az egyéni különbségek, ezért fejlesztésük differenciált tanulás-irányítást igényel.

A tanulók teljesítményében az öröklött képességeken kívül a szociális környezet hatásai és a tanulási alkalmak mennyiségi és minőségi jellegzetességei jelentős mértékben közrejátszanak. Mindezen jellemzőket a tanulás tervezése során is fontos figyelembe vennünk.

Törekszünk arra, hogy a kulcskompetenciák kialakulásában kiemelkedően fontos szerepet játszó képességek és személyes tulajdonságok a tanulás egész ideje alatt folyamatosan fejlődhessenek.

Ilyenek mindenekelőtt a fejlett nyelvi kommunikációs készség; a belső értékrend és értékek felé való orientálódás; a megfelelő motiváció; a kritikai gondolkodás és az egyéb gondolkodási képességek; a különféle műveltségterülethez kötődő kompetenciák; s

olyan személyes tulajdonságok, mint a becsületesség, tisztesség, felelősségtudat, hűség és a pozitív személyes énkép.

A tanítás-tanulás szemléleti egységének és a tanulók személyiségnevelésének eredményessége szempontjából lényeges, hogy legyenek olyan kiemelt fejlesztési feladatok, amelyek az iskolai oktatás valamennyi elemét áthatják, és elősegítik a tantárgyközi kapcsolatok erősítését.

Minden műveltségterület és minden tantárgy általunk is alkalmazott kerettantervében helyet kaptak azok az ismeretek, tanulói tevékenységek, amelyek hozzájárulhatnak az énkép és önismeret; a hon- és népismeret; az európai azonosságtudat kialakításához, az egyetemes kultúra iránti fogékonyság és tisztelet megalapozásához. Közvetlen szerepet játszanak a környezeti nevelés; az információs és kommunikációs kultúra elsajátításának megvalósításában, amelyek jól szolgálják a tanulók testi és lelki egészségének megőrzését, az egész életen át folyó tanulásra való felkészülését.

A **képességfejlesztés** útjai-módjai igen különbözőek lehetnek, sokféle ismereten, az ismeretek változatos kombinációin alapulhatnak, a végcél, hogy a képzés folyamán fejlődjön hallgatónk:

- kommunikációs
- problémamegoldó
- együttműködési
- életvezetési
- lényegkiemelő
- szabálykövető
- döntési
- komplex információk kezelésével kapcsolatos képessége.

Nem eshetünk azonban abba a hibába, hogy az oktatás, a tanulás - tanítás helyettesíthető a kulcskompetenciák kizárólagos fejlesztésével. Sokan azt sugallják az embereknek, hogy a jövőben nem is kell annyit tanulni, elég lesz csupán néhány kulcskompetenciát birtokba venni. Ez azonban egyáltalán nem így van.

Általában elmondható, hogy kulcskompetenciák nem tudják megfelelően ellentételezni különféle *tartalom-specifikus kompetenciák, tárgyi ismeretek* hiányát.

Azt is világosan kell látnunk, hogy a kulcskompetenciák kialakításához nem a tananyag mennyiségét vagy a tantárgyak számát kell növelni. Kialakításuk érdekében nem jelentene megoldást pl. „szorgalom”, „tűrőképesség” vagy „kreativitás” nevezetű tantárgy.

Az adottságokat-kompetenciákat, egy adott szakmai vagy egyéb képzési folyamat szövetébe ágyazva lehet fejleszteni. A kulcskompetenciákat nem lehet elválasztani azok összefüggéseitől, ezekből pl. nem lehet „külön” vizsgázni.

A kulcskompetenciákat meghatározhatjuk a képzési programok céljai között, de ezeket nem lehet új, külön tantervi komponenseknek tekinteni: ezeket a képzési folyamat egészében kell érvényesíteni.

2. Nevelő-oktató munkánk pedagógiai céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Tevékenységünk középpontjában az olyan minőségi nevelő- oktatómunka áll, amely egyfelől biztosítja tanulóink továbbhaladását elvárásaiknak és képességeinek megfelelően, másrészt kellő alapot nyújt az érettségi vizsga követelményeinek való megfeleléshez.

Arra törekszünk, hogy a már nem tanköteles korú, netán több éves kihagyás után ismét tanulmányokba kezdő felnőttek, a kor által megkövetelt alapkészségek és kompetenciák birtokában, korszerű, használható, alkalmazható tudásra tegyenek szert, értsek meg a szükségességét és igényeljék az élethosszig tartó tanulást, tudjanak új ismereteket szerezni, értelmezni és hasznosítani, legyenek képesek életüket pozitívan befolyásoló döntések meghozatalára, általuk boldogulni a szűkebb és tágabb környezetükben.

Céljaink kitűzését, munkánk tervezését, magát a tanítási-tanulási folyamatot és nem utolsósorban, definiált céljainknak a minél nagyobb mértékben történő megvalósulását fokozottan elősegíti, ha végiggondoljuk és rendszerezzük mindazokat az elemeket, amelyek befolyással lehetnek a tanítás folyamatára és a tanulói eredményességre. Ezeknek az elemeknek a különböző oktatásszervezési, tervezési, tanügyigazgatási és tanári tevékenységi körökbe történő beépítésével biztosítani véljük a szakmaiságot, a tervezettséget, a minőségi kritériumoknak való megfelelést, a hatékony és eredményes oktató-nevelő munkát.

Az oktató-nevelő munka hatékonyságát jelentős mértékben befolyásoló intézményi tényezők:

- a Pedagógiai Program szakmai színvonala, megvalósíthatósága
- az intézményvezetés hozzáértése, szakmai felkészültsége, következetessége
- jól definiált munkáltatói és pedagógiai elvárások,
- az iskolai oktatásszervezés és tervezés színvonala
- kivitelezhető és a hiányosságokat, problémás területeket feltárni képes, építő jellegű belső ellenőrzési rendszer, visszacsatolási metódusok
- megfelelő kapcsolati és tájékoztatási rendszer, az információ szabad áramlása,
- pedagógusok tapasztalata, szaktárgyi tudása, módszertani kultúrája, és azok hasznosulási foka az intézményben,
- pedagógusok munkájának támogatottsága, a „felnőttoktatóval” szemben támasztott követelmények ismerete, a szükséges ismeretek megszerzésének lehetősége és szándéka,
- az intézmény céljaival, értékeivel való azonosulás mértéke,
- az iskola működését szabályozó dokumentumokban foglaltak ismertségi foka,
- az évfolyamonkénti tantárgyi tananyagtartalmak, a magasabb évfolyamba lépés feltételeinek és a kétszintű érettségi vizsga követelményeinek ismertségi foka,
- a működési feltételek biztosítása, a távoktatási rendszer működtetéséhez szükséges modern infrastruktúra kialakítása,
- rendelkezésre álló eszközök, tárgyi és humán erőforrások.

Iskolavezetésnek, tantestületeknek, pedagógusoknak egyaránt törekedniük kell arra, hogy a felsoroltak közül a lehető legtöbbet biztosítani tudják, hogy kiaknázhassák a tantestületben és az egyes pedagógusokban meglévő azon értékeket, tudástöbbleteket, tapasztalatokat, amelyek biztosítékai lehetnek a hatékony, az eredményes - és a közoktatástól sok tekintetben jelentősen eltérő tanári attitűdöt, felkészültséget, metódusokat igénylő – felnőttoktatásnak, és mint ilyenek, az intézményben folyó tevékenységet értékelő számszerű mutatókban pozitív előjellel realizálódjanak.

Évről-évre jelentős még azoknak az idősebb felnőtteknek a száma, akik az általános tankötelezettség időszakában nem szereztek érettségi bizonyítványt, és amelynek meg-

szerzésére 10-20-25 évnyi kihagyás után, többnyire külső kényszerítő hatástól vezérelve kívánnak ismételten erőfeszítéseket tenni. A sok esetben – éppen a tanulmányok újbóli elkezdésének időpontjára eső - kedvezőtlenül alakuló élethelyzeteikből fakadó stresszes helyzet, a megfelelési és az időkényszer, a több éves, évtizedes kihagyás miatt ismételten igen kis eséllyel indulnak neki a tanulmányaiknak. Sokaknak már az iskolába való rendszeres eljárás is jelentős terheket jelent, számukra a távoktatási struktúra jelenti a megoldást.

Másrészt növekvő számban jelennek meg iskoláinkban a tanköteles koron túli, de felnőttnek még nem nevezhető fiatalok, akik jó esetben már rendelkeznek valamilyen befejezett középfokú szakmai végzettséggel, illetve olyanok is, akik a nappali iskola-rendszerből tanulási problémáik, beilleszkedési, magatartási nehézségeik, szociális hátrányaik miatt kerültek ki. Az ő esetükben a korábbi tanulási kudarcok semlegesítése, az érettségihez való sikeres eljuttatásuk jelent komoly feladatot.

Esetükben is különös jelentőséggel bírhat az egyéni felkészülést támogató kipróbált módszerek ismerete, a tanári útmutatás, a tanulandók rendszeres kijelölése és az értékelések egyénre szabott rendje.

2. 1. Kiemelt fejlesztési feladataink

A kiemelt fejlesztési feladatok az iskolai nevelés-oktatás valamennyi elemét áthatják, elősegítik a tantárgyközi kapcsolatok erősítését, a tanítás-tanulás szemléleti egységét, a tanulók személyiségének fejlődését.

Az előképzettségben, végzettségben, motiváltságában, lehetőségeiben rendkívül heterogén tanulóközösség okán és fejlesztésük érdekében az iskolában olyan képzést kívánunk megteremteni, ahol

- a **nyitottság** nemcsak a fogadókészséget jelenti, hanem a lehetőséget, elérhetőséget is a szervezett oktatásba való bekapcsolódásra, ezért az iskolát visszük a tanulóhoz, alkalmazkodunk az általa választott tanulási és értékelési metódushoz;
- a **segítségnyújtás** a nevelő magatartásának egyik fő attitűdje;
- a nevelőtestület elkötelezett, módszereiben és eszközeiben felkészült **az egész életen át tartó tanulás** igényének kialakítására,
- külön figyelmet kap a **szabad munkavállalás szükségleteit kielégítő oktatás-** és tanulásszervezés,

- **a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk, mint az eredményes tanár-diák együttműködés alapfeltételét,**
- **tanár-diák viszony meghatározó pedagógiai elve a kölcsönös érdeken és előnyön nyugvó motiváló erő,**
- az előzetes ismeretek és tapasztalatok felszínre hozása és fejlesztése érdekében életkori sajátosságaikhoz, **élethelyzetükhöz adekvát tanulási-tanítási folyamatot** szervezünk.

Ezen alapelvek mentén iskolánkat arra szerveztük, hogy tanulóinknak az érettségi megszerzésével megteremtsük

- a középfokra *alapozott szakképzés,*
- a felsőfokú *továbbtanulás,*
- a munkaerő-piacon *történő előnyösebb elhelyezkedés lehetőségét.*

2. 2. Célok, feladatok, eszközök, eljárások

A tudás, készségek, képességek az egyén életében akkor működnek hatékonyan, ha mindezt egy határozott **értékrend** fogja össze. Ezért kiemelten kezeljük az *értékközvetítést.*

Célunk, hogy felébredszük tanulóinkban az önálló értékrend kialakításának igényét, fejlesszük a felelős döntésképeség alapjait.

A tantárgyi és a tantárgyak közötti tartalmak, ismeretek tág lehetőséget kínálnak az önálló értékrend, a felelős döntésképeség alapjainak kialakításához és/vagy stabilizálásához.

Feladatunk, hogy teret, mintát és módszert adjunk az önálló vélemények, érvelések kifejtésének, ütköztetésének, hogy a múltból a jelenbe vezető kérdések megismerése segítse a jelenkor politikai, gazdasági, társadalmi jelenségeinek megértését.

A múlt sorskérdéseiben mai életünk problémái is megjelenhetnek. Elemzésük, megértésük megerősítheti az egyént a társadalomért, a kisebb közösségekért, az önmagáért vállalt felelős magatartásban. Feladatunk olyan kritikai szemléletmód kialakítása, amelynek segítségével a jelenben és a múltban is képes az összefüggések az alternatívák meglátására és értékelésére.

Célunk, hogy tanulóink rendelkezzenek az önálló ismeretszerzés igényével és eszközeivel, alakuljon ki vágyuk a magasabb műveltség megszerzésére, a folyamatos és igényes „kultúrafogyasztásra” mindennapjainkban.

A tananyag tantárgyi és tantárgyközi tartalmai, tevékenységformái közvetítik és továbbfejlesztik a kommunikációs és a tanulási képességeket, az élethosszig tartó tanulás igényeinek és az erre való képességek kifejlődésének érdekében.

Tantárgyanként és általában kialakítani, fejleszteni kell az információk, ismeretek forrásaihoz való hozzájutás, az információk, ismeretek feldolgozása, rögzítés, elemzés, összegzés, lényegkiemelés eljárásaihoz, alkalmazásához szükséges készségeket, képességeket.

Iskolánk jellegéből fakadóan, évfolyamtól függően hangsúlyos szerepet kap a tanulás-tanítás folyamatában *a tanulásirányítás; az önálló ismeretszerzésre, felkészülésre, a folyamatosan mélyebb és átfogóbb egyéni feladatok elvégzésére való képesség kialakítása.*

Célunk, hogy konvertálható ismeretekkel rendelkező tanulókat bocsássunk ki, akik megállják a helyüket az új kihívásokat hozó világban, rendelkeznek olyan önfejlesztő aktivitással, amely képessé teszi őket munka világába való belépésre és sikeres továbbépítésre, a kudarcok kezelésére, továbbtanulásra, folyamatos önfejlesztésre.

A távoktatási rendszer jellege szükségessé teszi, hogy a feladatunkhoz kiemelten kezeljünk néhány tevékenységet:

- feladat-meghatározás, az önálló feladatok folyamatos és differenciált növelése,
- folyamatos értékelés, visszajelzés, megerősítés, szokásformálás,
- önálló tanulói feladatok értékelése, ellenőrzése.

Célunk, hogy fenntartsuk és fejlesszük diákjainkban az önálló alkotás iránti igényt.

Az önálló munkavégzésre ösztönzés, az alkotás örömének felismertetése, a kreativitás fejlesztése és az ilyen tevékenységekhez szorosan kötődő tanulói megnyilvánulások, fontos és kívánatos eleme az oktatásnak, még a felnőttek esetében is.

2. 3. Sajátos pedagógiai módszerek alkalmazása

A nevelőtestület döntése alapján minden pedagógus felhatalmazást kap arra, hogy a tantervi követelmények és a fent megfogalmazott célok elérése érdekében a távoktatás keretein belül maga válassza meg az alkalmazott módszereit, a jelen szabályzatban rögzített elvek figyelembevételével.

A nappalis oktatásban tanuló gimnazisták esetében jól működő, a tanulói aktivitásra építő módszerek, feladattípusok nem adaptálhatók a távoktatásba.

Céljaink megfogalmazásában, mind a hozzájuk rendelt feladatok, tevékenységek tekintetében figyelembe kell venni a képzésben résztvevők életkorát, felnőtt voltukat és az ebből eredő sajátosságokat, attitűdöket. Vannak, lehetnek olyan tanulói tevékenységek, amelyek egy felnőtt ember számára kellemetlenek, amelyeket nem szívesen vállalnak fel, mert már például az nem igazán egyezik az életkori sajátágaikkal, esetleg merőben ellentétes a személyes tulajdonságaikkal, habitusukkal, képességeikkel, esetleg az adott tevékenységgel összefüggésben a korábbi tanulmányaikban megtapasztaltak kellemetlenek, merőben mások voltak.

Röviden ezt nevezzük a **tanuló módszerekkel kapcsolatos attitűdjének**.

A távoktatásban ezek az attitűdök kevésbé jelennek meg, ez az oktatási forma kifejezetten az objektív, megfelelő tanulástechnikai módszerek alkalmazására épül.

3. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

A távoktatás jellegénél fogva nem az egyén személyes tulajdonságaira, hanem a tananyag átadására és elsajátítására épül. Ennél fogva nem alapvető szempont a kiemelt figyelmet igénylő tanulók az általánostól eltérő oktatása, ugyanakkor éppen a távoktatás rendszere ad lehetőséget arra, hogy valamennyi tanuló a saját tempójában és lehetőségei szerint sajátítsa el a tananyagot. Ez a lehetőség az értékelési rendszerben is megmutatkozik, így kiegyenlítődnek az egyes tanulók közti különbségek, valamennyi tanuló képes elsajátítani a középiskolai bizonyítvány és az érettségi vizsga megszerzéséhez szükséges ismereteket.

3. 1. A felnőttkor megismerési sajátosságai

A felnőttkori megismerési folyamat sikerességét befolyásoló legfontosabb tényezők az érzékelés és észlelés, a figyelem, az emlékezés, a képzelet, a gátlások, a gondolkodás sajátosságai.

A figyelem erősségében és tartósságában szerepe van a tanuló életkorának és nem utolsósorban a felnőttkorban végzett tanulási tevékenységnek is. Felnőttek esetében különösen fontos a figyelemfelkeltő ingerek alkalmazása. A figyelem terjedelme felnőttkorban az intenzitástól függ. Mindezeket nagymértékben befolyásolják az egyén adottságai és a környezeti hatások. A figyelmet gátolhatja a fáradtság, a stressz, az egzisztenciáért való aggodás, kapcsolati, életvezetési problémák. Az érzelmi gátlás megnehezíti az elsajátítást és az emlékezést is. („Az előbb még tudtam...”)

A felnőttoktatásban éppen az otthoni tanulás prioritása miatt fontos az olyan anyagok összeállítása, amelyek érzékelés, észlelés útján hatékonyabbá teszik az új ismeretek rögzítését.

A felnőttoktatásban az értelmes bevésés a domináns, erre a korra a kognitív szintű elsajátítás a jellemző.

Nem megtanítani, megtanulni kell a tananyagot, hanem megértetni, megérteni, a mindennapi életben tapasztaltakhoz kötni, alkalmazhatóságukra rávilágítani.

Rendkívül fontos megismerési sajátosság a szakirodalomban visszahatónak nevezett gátlás. Bizonyára sokan osztjuk azt a véleményt, mely szerint a vizsgák előtti tanulás csak ront a helyzeten. A fellépő gátlás során az újabb ismeretanyag elnyomja az előzőleg tanult, de még nem kellőképpen rögzült ismeretet. Ezért valóban ne törekedjünk a vizsga előtt még egy új anyagot megtanulni! A hasonlósági gátlás is ismerős tapasztalatunk lehet, ekkor hasonló tananyagok esetében fennáll az összetévesztés veszélye. Igyekezzünk a különbségeket megfigyelni.

A megismerő tevékenységek legmagasabb fokán a gondolkodás áll, amelyről kijelenthető, hogy az egyéni adottságok függvényében, nagyjából 50 éves korig fejlődnek, 60 éves kortól csökkennek ilyen képességeink.

3. 2. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek

Képzési formánk jellegből, tanulóink korösszetételéből és jellemző tanulási motivációiból adódóan a hagyományosan értelmezett, jellemzően a tanköteles korúakra vo-

natkoztatott tehetséggondozás nem válik hangsúlyossá iskolánkban. Ugyanakkor számos végzett tanulónk továbbtanulási példája bizonyítja a felnőttoktatásban megszerzett érettségi bizonyítvány és a mögötte lévő tudás egyenértékűségét a nappali közoktatással.

A tehetség és képesség kibontakoztatása, mint iskolai feladat, leginkább a továbbtanulásban gondolkodó és azért eredményesen is tevékenykedő tanulók támogatásában, a jó tanulmányi eredményekkel, esetleg a kiaknázatlan képességekkel rendelkezők jobb teljesítményre és továbbtanulásra ösztönzésében és lehetőségek szerinti felkészítésében nyilvánul meg.

A tehetség, képesség kibontakoztatást meg kell, hogy előzze a **tehetség felkutatása**, a képességek feltárása, felismerése. Tanulóinkban számtalan olyan képesség, tapasztalat rejlik, amelyek a szűken vett tantárgyi keretek között nem érvényesülnek. Ezek felszínre hozása, fejlesztése elengedhetetlen.

Ez a pedagógiai feladat egyrészt folyamatosságot igénylő, másrészt összetett feladat, amit iskolatípusunkban megnehezít az, hogy a tanulók nem az iskolában készülnek fel.

Az egyes tanulók tanulmányokkal töltött ideje, egyéb elfoglaltsága nagymértékben befolyásolja, többnyire szűkíti a lehetőségeket, amelyek a következők lehetnek:

- a tanulói otthoni munkájának, egyéni felkészülésének (ami alapja a felnőttek tanulási tevékenységének és kifejezett elvárása a távoktatási oktatási formának!) szaktanári irányítása (mentorálás, tanulandók kijelölése)
- többlet feladatok kiadása, ellenőrzése, értékelése
- információ nyújtása a felvételi rendszerről, felsőoktatásról, segítségnyújtás a választott képzés megismerésében on-line kurzusok (lehetőleg ingyenes), egyetemi honlapok, gyűjtemények, internetes tananyagok, interaktív tananyagok, CD-oktató programok ajánlása

A szaktárgyi keretek között számtalan olyan feladatot kaphatnak, amelyek önállóságra nevelnek, ezzel a lehetőséggel élni a pedagógus feladata, kötelessége.

3. 3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók segítése, felzárkóztatás

A felnőttoktatásban tanulók nagyon sok esetben többszöri sikertelen közoktatási próbálkozás után választják ezt a képzési formát. Súlyosbítja a helyzetet, ha a sikerte-

lenség után hosszú évek teltek el tanulás nélkül. A korábban elszenvedett sikertelenségek, kudarcok, lemorzsolódások számos okra visszavezethetők, például egzisztenciális ok, életkörülmények megváltozása, elköltözés, családi támogatottság hiánya.

A tanulmányok újbóli elkezdése, folytatása szempontjából nyilvánvalóan azok a tanulói esetek a relevánsak, amelyek mögött az akkori képességek, az akarati tényezők hiánya, a motivátlanság, a tanulási nehézségek, a rossz vagy nem is létező tanulási technikák, módszerek álltak. Ezek a gátló tényezők hosszú évek múltán is negatívan befolyásolhatják a tanulói teljesítményt, ezért a korábbi tanulástörténetek feltárását és a képzésbe újonnan belépő érintett tanulók számára a nagyobb szaktanári figyelem biztosítását, a szükség szerinti segítségnyújtást, a tanulmányaik megkezdésekor egyformán elengedhetetlennek tartjuk.

A felnőttkori tanulási képességek működésére tekintettel feladatunk, hogy a tantárgyi tantervek helyi alkalmazása, adaptálása során csoportösszetételtől, egyéni céloktól, lehetőségektől, hozott tapasztalatoktól függően **differentiáltan** kezeljük a műveltség elvontabb elméleti és konkrétabb gyakorlati **szintjeinek egyensúlyát**, az elméleti és a gyakorlati gondolkodás közti átmenetek létrehozását.

Ennek megfelelően szükséges adaptálni a kerettanterv javasolt tevékenységformáit és a választható tartalmakat. Az ellenőrzési és értékelési rendszerünkben is fontos szempont a fentiek figyelembevétele.

A távoktatási rendszer első sorban arra ad lehetőséget, hogy a tanulók saját tanulási tempójuknak megfelelően, eltérő időbeli szakaszokban teljesítsék a tananyagot. A megfelelő mennyiségű elméleti és gyakorlati tananyag, a gyakorló feladatok, és a többször teljesíthető értékelő tananyagok mindenkinek elegendő lehetőséget biztosítanak a követelmények elsajátításához.

3. 4. Beilleszkedési, magatartási nehézséggel összefüggő pedagógiai tevékenység

A távoktatási rendszerben fenti fogalmak nem értelmezhetők, ezért a pedagógiai program szabályozása e területre nem terjed ki.

3. 5. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokról általában

A pedagógia alapfunkciója a személyiség szervezett, tervszerű fejlesztése.

A személyiségfejlesztés célja: az önfejlesztő aktivitás fejlesztése, a személyiségben rejlő lehetőségek kibontakoztatása, mellyel megalapozzuk a permanens nevelés/önnevelés igényét. A személyiség komplex fejlesztése tehát magában foglalja egyrészt az intellektuális szükségletek kiművelését, másrészt a tanuló viszonyának fejlesztését önmagához, és a különböző közösségekhez.

Komplex személyiség és magatartásfejlesztő pedagógiai programunkban azokat a pontokat igyekszünk megtalálni és megragadni, ahol a nevelődésben, nevelhetőségben és az életvitelben - eddigi tapasztalatunk alapján a legnagyobb gondok adódhatnak:

- az önismeret-önfejlesztés
- a lelki egészség kialakítása, megőrzése
- kudarctürés/kezelés

Elsődlegesen a személyiség belső pszichikus világát, önkibontakozásra és önfejlesztésre való egyedi készségeit fejlesztjük.

- A lelki egészség kifejlődését, karbantartását és megőrzését segítő értékrend megalapozása, mentálhigiénés szemléletű fejlesztése, bevezetés az értékek szerinti életgyakorlat formálásába.
- A magatartásszabályozás és egyéni „életépítés” befolyásolása az erkölcsi értékek bemutatásával, vonzóvá tételével.
- Pozitív értékek és normaközvetítés, erkölcsi nevelés.

Az egyén fejlesztésének területei

Célul fogalmazzuk meg, hogy nevelő-oktató munkánk során tanulóink

- reális önértékelésre és önismeretre,
- harmonikus életvitelre legyenek képesek és
- a munkaerő piacon sikeresen tudjon megjelenni, jelen lenni.

Ennek érdekében a következő önfejlesztő, magatartás és tevékenységformák kialakítására van szükség:

- intellektuális - művelődési tevékenység,
- esztétikai tevékenység
- az egészséges életmód normáit követő magatartás

A személyiségformálás folyamatában tovább szeretnénk erősíteni a következő személyiségjegyeket: egészséges önbizalom, munkaszeretet, igényesség önmagukra, környezetükre, helyes értékrend, humánus, tisztelet, tolerancia, alkalmazkodóképesség, segítőkészség, nyitottság, kompromisszumkészség.

Célunk, hogy tanulóink a kívánt magatartásformákat autonóm módon, személyiségük belső feltételrendszere által determináltan hajtsák végre. Minél többen találják meg a fizikum, az értelem és az érzelem harmóniáját.

Az iskolában oktató pedagógusok a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók **motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálását.**

Kiemelt feladataink:

- A kitartás, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.
- Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Az emberek által végzett munka értékeinek tudatosítása.
- A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka az oktatók és a tanulók **kapcsolata révén valósul** meg.

Az oktatás folyamán, a napi tevékenységben, az egyéni munkában törekedni kell arra, hogy tanulóink önismerete oly mértékben erősödjön, hogy képesek legyenek felmérni egy adott feladatnál saját lehetőségeiket, de ismerjék a saját korlátaikat is.

Tanulóink felnőttek, vagy fiatal felnőttek, ami - az iskola munkarendjére (tanulástanítás szervezeti megoldásai) is tekintettel – a személyiségformálás, személyiségfejlesztés iskolai lehetőségeinek korlátait meghatározza. A távoktatási munkarend a rendszeres korúak iskoláinál jóval kevesebb interperszonális nevelő hatást és szervezett alkalmat hoz létre, ezért fokozottan szükség **van a tananyagban rögzíthető műveltségterületek nevelőerejének megerősítésére.**

A fenti fejezetekben tárgyalt személyiségfejlesztést is célzó tevékenységeken túl a tantárgyi tantervekben, különösen a humán tantárgyakban foglaltak személyiségfejlesztő és közösségfejlesztő hatásait kell kiaknázni.

A történelmi tanulmányoknál: A történelmi források, események értelmezése olyan kompetenciák kialakulását teszi lehetővé, amelyek által az egyén, mint társas lény és állampolgár megtalálhatja helyét a társadalomban.

Az irodalomtanítás élményszerűségének biztosításával nyitunk lehetőséget arra, hogy felnőtt korú tanulóink a saját élethelyzeteik és az irodalmi művekben felmerülő helyzetek, erkölcsi kérdések közötti kapcsolatokat kifejtsék, megfogalmazzák. Az erkölcsi dilemmák megtárgyalása, példák felmutatása során segítséget kapnak a mindennapi életben, az emberi kapcsolatokban, konfliktusokban való eligazodáshoz, értékrendjük alakításához.

E tevékenységek – közös feldolgozások, egy-egy mű megtekintése színházban vagy filmen – mintaközvetítő, meggyőződés-formáló interakcióikkal egyszerre szolgálják a közösség és a személyiség fejlesztését.

3. 6. Az intellektuális szükségletek kialakítása, kiművelése, motiváció

Az intellektuális szükségletek alakításának középpontjában az információfeldolgozás áll. Az információfeldolgozás függ a képességektől, az értelemről. Az értelem fejlesztésében két alapvető feladat emelhető ki, a tanulási motívumrendszer fejlesztése és az értelmi képességek fejlesztése.

A tanulási motívumrendszer fejlesztésének területei:

- a megismerési vágy felkeltése
- a felfedezési vágy felkeltése
- a teljesítményvágy
- a tapasztalásvágy.

Az értelmi képességek fejlesztésének területei:

- a megismerés folyamatának megismerése
- a kognitív kommunikáció fejlesztése
- a gondolkodás fejlesztése.
- a tanulási képesség fejlesztése

A felnőtt tanulók motivációja

A tanulók motivációinak vizsgálata a felnőttoktatásban is kulcsfontosságú. Segíti a tanulási folyamatok megismerését, megértését éppúgy, mint ahogy a hatékonyság növelésében is fontos szerephez jut. A felnőtt tanulási folyamatok vizsgálatának és irányításának elengedhetetlen eszköze.

A felnőtt tanulókra leginkább a **habituális motiváció** (jelen esetben az érettségi bizonyítvány megszerzésének vágya) a jellemző, legalábbis a tanulmányok első szakaszaiban mindenképpen. Másik gyakori motivációtípus a rövid, az adott feladat idejére

fennálló ún. **aktuális motiváció**. Tartós motivációra, amely az egész tanulási folyamatra jellemző, felnőttek esetében is van számos példa, mint ahogy a felsőoktatásba, felsőfokú szakképzésbe is egyre többen kerülnek be „későn érő” tanítványaink közül.

Másféle megközelítésben a felnőtt tanuló motivációja lehet egzisztenciális, presztízs és érdeklődési motiváció. A motivációk különböző formái párhuzamosan is jelen lehetnek a tanulási folyamatban, így természetesen egymást felerősíthetik, gyengíthetik, ki is olthatják.

Az egyik legmeghatározóbb iskolapadban tartó és teljesítményre sarkalló, tanulói hatékonyságot növelő erő az illető **felnőtt tanuló motiváltsága**. Annak feltárása, hogy a felnőtt ember miért jelentkezett a felnőttoktatásba, nagyban elősegíti a képzési idő alatti motivációjának fenntartását, nem egy esetben még annak növelését is, elősegítve ezzel tanulmányainak eredményes befejezését.

A tanulmányok megkezdése (korábbiak befejezésének szándéka) történhet belső indíttatásból, felnőttek esetében ritkán, de előfordulhat pusztán a tanulás örömeért, az idő hasznos eltöltésének céljából is. Nem egyszer házaspárok, szülők ülnek be társuk, gyermekük mellé az iskolapadba, ha nem azonos évben, egy-két évvel később.

Manapság egyre gyakoribb okok a munkahelyi és egzisztenciális kényszerek, a biztonságra törekvés, a jobb anyagi helyzet iránti vágy.

Általánosságban a következőket mondhatjuk:

- Ebbe az életszakaszba érve, az egyén személyisége már önállóvá vált, elvárható tőle a reális önértékelés.
- Az egyén kellő élettapasztalattal rendelkezik, melyek birtokában igénye lehet a tanulásra.
- Társadalmi státusza, életkilátásai a tanulás felé irányíthatják.
- Erősödik a gyakorlati (hasznosítható, anyagi javakat teremtő) tudás szerzése iránti igénye.
- Belső és külső erők egyaránt hatással lehetnek tanulási szándékaira.

A felnőtt tanuló motiválásának lehetőségei

A felnőttoktatásban akkor végezzük jól a munkánkat, ha a kezdeti szakasz habituális motivációját sok-sok aktuálisra, még jobb esetben tartósra tudjuk változtatni, azaz elérjük, hogy a felnőtt tanuló szeme előtt ne csupán az áhított bizonyítvány kéksége lebeg-

jen, hanem megérezze a tanulás örömét, igényelje, vágyja a tudást és hajlandó is legyen fáradozni annak birtoklásáért. Még akkor is törekednünk kell erre, ha tudjuk, nagy valószínűséggel az igazi tartós motivációt kevés tanuló esetében érhetjük el.

A tanulók motiváltságát jellemzően az alábbiak tartják szinten, illetve növelik:

- A képzés hasznosságának felismertetése (életminőség változása, munkahely megtartása, új képzések, szakmák lehetősége, stb.)
- A tanuló tapasztalatára támaszkodás. Ehhez elengedhetetlen a tanulók megismerése.
- Érdeklődés fenntartása korszerű oktatási módszerekkel, szemléltetéssel.
- Motiváló tanulási környezet biztosítása
- Lehetőség szerint gyakorlatorientáltság.
- Sikerélmény nyújtása a legfontosabb tényező.
- Önállóság biztosítása, az önbizalom fejlesztése
- Társas készségek, empátia fejlesztése
- Harmonikus, kiegyensúlyozott tanár-diák viszony
- Tanár személye, tulajdonságai, példája
- Finanszírozás módja, térítési díjak

4. Pedagógusok helyi intézményi feladatai

A tanárok szerepe a fő tananyagtartalmak meghatározása, ismereteinek átadása, az egyéni tanulásszervezés segítése és figyelemmel kísérése, útmutatás a megszerzett ismeretek rendszerezéséhez, összefüggések feltárásához, kritikus helyzetek feloldásának megkönnyítése, adott tanegység, tanítási szakasz végén a tanulók munkájának, előrehaladásának minősítése, a tanulási folyamatok tapasztalatainak értékelése, a megfelelő visszacsatolás.

A minden pedagógusra egyetemleges érvényű elvárások, a pedagógus alapvető feladatai:

- a tanulók oktatása, a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése
- a nem tanköteles nagykorú tanulót, tanköteles tanuló esetében a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről

- az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét,
- a kerettantervben és a Pedagógiai Programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját,
- a Pedagógiai Programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,
- pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,
- megőrizze a hivatali titkot,
- hivatásához méltó magatartást tanúsítson,
- a tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

4. 1. A felnőttoktatók kompetenciái

Noha a felnőttoktatás szervezeti formájánál és tanulói összetételénél, illetve a tanulók életkoránál fogva az oktatási paletta és a pedagógus pálya önálló területének számít, sok esetben az itt munkát vállaló pedagógusok a köznevelésből kerülnek ki, kevés azon tanároknak a száma, akik kimondottan erre a tevékenységre specializálódtak, végeztek andragógiai tanulmányokat.

A gyakorlat és a különböző erre irányuló nemzetközi és hazai vizsgálatok is igazolják, hogy a köznevelésben jól bevált pedagógiai módszerek és didaktikai megfontolások nem feltétlenül vezetnek eredményre a felnőttoktatásban, az eredményes és hatékony oktatáshoz másféle tanári attitűdre, kompetenciákra és didaktikai elemekre is szükség van.

Az oktatásnak ebben a formájában nem csupán a felnőtt tanuló kap nagyobb önállóságot, több feladatot, hanem a tanárok tevékenysége, munkamódszere, tanítási stratégiája is merőben más kell, hogy legyen. Egy tanár akkor lehet sikeres a felnőttoktatásban, ha szemlélete és tanári gyakorlata mindinkább az önálló tanulói ismeretszerzést preferálja, ehhez igazítja módszertani eszköztárát,

4. 2. A felnőttoktatásból eredő speciális problémák

A középfokú felnőttoktatás, az érettségire történő felkészítés egyik alapproblémája az erre irányuló képzésben eltöltött különböző idő. Az előzetes tanulmányok beszámíthatósága okán előfordulhat, hogy egyes tanulók új tanulóként csatlakoznak egy adott évfolyamhoz. Ez nem csak az érintett tanulóra, hanem a tanárra is többlet terheket ró,

hiszen az új tanulót rövid időn belül „fel kell hoznia”. (egyéni munkaterv, számonkérések átütemezése, külön feladatok, stb.)

A pályakezdő vagy kevés gyakorlattal rendelkező pedagógusok legnagyobb kihívását is ebben érhetjük tetten: a képzésben eltöltött időtől függetlenül, mindenki ugyanazt az érettségi követelményt kell, hogy teljesítse!

Amit a felnőttek oktatójának feltétlen szem előtt kell tartania:

- A különböző életkorú tanulók másként viszonyulnak az oktatáshoz. A fiatalok többnyire a jelenre koncentrálnak, míg a felnőttek hosszabb távra tekintenek, más gyakorlatiasabb szempontokat tartanak szem előtt (milyen konkrét haszna van a képzésnek, több fizetés, biztosabb munkahely, újabb, magasabb képesítés megszerzése, stb.)
- A felnőttek másként élik meg a vizsgaszituációkat, teljesítményük értékelését.
- A felnőtt tanulók életkorukból adódóan is több tapasztalattal rendelkeznek, még akár tanáraiknál is. Jobban értik és jobban befogadják azokat az ismereteket, melyek összhangban állnak korábbi tapasztalataikkal. Ezekre a tapasztalatokra feltétlen építenünk kell.
- A felnőttekkel szembeni kommunikáció merőben más, mint a fiatalokkal szemben tanúsítandó.
- A felnőtt tanulók esetében a megelőző tanulmányoktól eltelt idő, a több éves, évtizedes kihagyás fontos abban a tekintetben is, hogy időközben nem csupán a tananyagtartalmak estek át jelentős változáson, hanem az információk megszerzésének, a tanulás-tanítás folyamatának módszerei, eszközei is. Sokan a korábbi, nyilvánvalóan akkor sem túl sikeres tanulási módszereiket alkalmazzák, amelyekről „leszoktatni” igen nehéz őket.
- A felnőtt tanulók egyrészt eleve nagyobb önállóságot igényelnek a tanulási folyamatban, így a siker érdekében több otthoni időráfordításra, önálló munkaszervezésre, nagyfokú önállóságra van szükség. Ehhez az otthoni tevékenységhez egyfelől konkrét iránymutatással kell szolgálnunk, másrészt folyamatosan ellenőriznünk, értékelnünk is kell az önálló tanulói munkát.
- A felnőttek nagy számban életvezetési, egzisztenciális problémával küzdenek, ebből eredően stresszesek. Erre teszünk rá sokszor mi is egy-egy lapáttal.

- A tanuló nők helyzete, iskolai előmenetele nagyban függ a családi támogatástól, a gyermekek életkorától és számától. A nemek között jól megfigyelhetők az eltérő karriermotivációk és a különböző életkorban jelentkező ún. fejlődési feladatok, amelyek fontos szerepet játszanak a tanulmányok sikerességében. Felnőtt tanítványaink életkörülményeinek, státuszának megismerése segíthet bennünket a tanácsadásban, a helyes tanári magatartás kialakításában.

4. 3. Az osztályfőnöki munka tartalma és az osztályfőnök feladatai

A távoktatásban nincs osztályfőnöki tevékenység, a tanulókkal történő kapcsolattartást az intézményvezetés és a szaktanárok közvetlenül végzik.

5. Oktató munkánk ellenőrzési, mérési, értékelési, minőségbiztosítási rendszeréről

5. 1. Célja és alapelvei

Oktató munkánk ellenőrzési, mérési, értékelési, minőségbiztosítási rendszerének működtetésével - alapelveink szellemében – a tanítás-tanulás egész rendszerét kívánjuk folyamatosan javítani. Ellenőrzési és értékelési rendszerünk minden elemének ki-munkálásánál arra törekedtünk, hogy az szolgálja

- a pedagógiai munka eredményességének,
- hatékonyságának folyamatos biztosítását,
- az iskolahasználók igényeinek, elvárásainak való megfelelést.

Az iskola értékelési rendszerének célja, hogy – alapelvei szellemében – a tanítás – tanulás egész rendszerét folyamatosan javíthassa a pedagógiai folyamat minél átfogóbb vizsgálata, ellenőrzése, minősítése segítségével. A különböző értékelési formák alapján kapott információk egyrészt a tantestület, a tanulók, a fenntartó és a tágabb környezet tájékoztatására szolgálnak, másrészt szembesítve a célkitűzésekkel, munkatervvel azok állandó kontrollját, esetleges korrekcióját segítik elő.

A nevelő-oktató munka ellenőrzésének célja lényeges, megbízható, érvényes információk megszerzése a nevelés-oktatás folyamatának fő tényezőiről. **Az értékelés** szerves egységet alkot az ellenőrzéssel, méréssel, tulajdonképpen visszacsatolás az előzőekre. Az iskola sajátos helyzetéből adódóan ellenőrzési rendszerünk összetett. Az

ellenőrzésnek különböző mélységű és tartalmú információt kell biztosítania nevelő-oktató munkánkról az értékelési rendszerünk stratégiai és funkcionális szintjei vonatkozásában, továbbá ezeken belül

- a *fenntartónak*,
- az *iskolavezetésnek*.

5. 2. Az értékelés szintjei

Az értékelési, minősítési rendszerünk stratégiai elemeit tevékenységünknek a pedagógiai programmal való összevetése, a program folyamatos értékelése és fejlesztése köré csoportosíthatjuk, funkcionális szinten fogalmazhatók program menti értékelés, amely további három szintre tagolódik:

- az oktató munka átfogó, iskolai szintű értékelése
- a tanárok értékelése, minősítése,
- a tanulók értékelése.

Pedagógiai alapelveinknek és céljainknak megfelelően az értékelés és minősítés rendszere is a segítő, alkotó légkört erősíti. Ezért törekszik arra, hogy az értékelés minden formája:

- személyre *szólóan a felnőtt* tanulók *életkori sajátosságait és élethelyzetét figyelembe vevő*
- tárgyyszerű,
- ösztönző hatású, a motiváltságot erősítő,
- nyilvános, folyamatos és kiszámítható,
- az önállóságot, az önfejlesztő aktivitást erősítse.

5. 3. A pedagógiai program értékelése

A pedagógiai program értékelése folyamatos feladatunk. Ezért:

- Az iskola minden tanév értékelő beszámolójában kötelezően kitér arra, hogy a programunk megfelel-e a céloknak, szorul-e korrekcióra, javításra. Javaslatot tesz a korrekcióra a célok és program vonatkozásában egyaránt.

- Az iskolai szintű tanévértékelés összegzi az eredményeket, az iskolai szintű prioritások mentén értékeli a programot, és az iskola munkatervében elfogadott helyi súlyozás mentén értékeli az iskolai tevékenység programnak való megfelelést. A tanév végi értékelés alkalmával a tantestület a pedagógiai program javítására tehet javaslatot.
- A tanévnyitó értekezlet tanév elején rögzíti azokat a kritériumokat, amelyek a program megvalósításához szükségesek, és egyben az ellenőrzés főbb területeit továbbá az éves értékelés szempontjainak prioritását is meghatározzák.
- Az éves munkaterv a fenti kritériumok mentén készül el.

5. 4. A nevelő-oktatómunka átfogó értékelése

A nevelő-oktatómunka átfogó értékelését évente két alkalommal, félévkor és év végén az iskola igazgatója készíti el.

Az intézményi beszámoló a tantárgyfelelősök, évfolyamfelelősök értékelésein alapul.

A tanévet átfogó igazgatói beszámoló három nagy területet érint:

- a tanulók által elért nevelési-oktatási szintet, a pedagógiai munka eredményét a *kimenet* szempontjából,
- a nevelés-oktatás minőségét, a pedagógiai munka *folyamatát*
- az iskolavezetés munkáját a hatékonyság és menedzselés szempontjából.

5. 5. A tanulók nevelési-oktatási szintjének értékelése

Az értékelés kiemelt szempontjai:

- a tanulók személyiségfejlődése, tanulási motiváltság alakulása, önálló tanulási képesség fejlődése,
- a tanulók teljesítménye és előrehaladása.

A tanulók teljesítménye és előrehaladása kapcsán értékeljük

- az érettségi eredményeket,
- év végi tantárgyi eredményeket évfolyam és tanuló szinten,
- a lemorzsolódást évfolyam szinten,

- a tantárgyi bukásokat és évisméltést.

Az okok elemzését évfolyam és iskolai szinten készítjük el.

5. 6. A nevelés-oktatás minőségének értékelése

Meghatározó szempontok:

- az oktatás, tanítás minősége, az oktató munka erősségei, gyengéi (a tanárok szakmai felkészültsége, módszertani kultúrája, önképzés, továbbképzés),
- a tantervek és tanulók értékelési rendszere (az iskola céljainak megfelelő követelményrendszer, követelményrendszerük kidolgozottsága, tanulók követelményképe),
- tervezés hatékonysága (tanmenet, munkaterv az iskolai célok tükrében, tantervi követelmények),
- a tanulók munkájának alkotó, fejlesztő értékelése.

5. 7. A pedagógusok értékelése, minősítése

A tanári munka **értékelése** folyamatos feladat, amelynek középpontjában a tananyag tartalma és minősége, továbbá a pedagógus feladatellátása áll. Az értékelés alapját a folyamatos ellenőrzés, a mérések eredményei képezik. A pedagógiai munka belső *ellenőrzésének rendjét* az iskolai SZMSZ tartalmazza.

A pedagógusaink értékelésének fontos eleme az országos tanfelügyeleti ellenőrzés, s azt kiegészítő/ megelőző intézményi önértékelési rendszer. Ennek szabályait és ütemezését az intézményi Önértékelési Szabályzat és éves tervek tartalmazzák.

A **minősítés és értékelés** célja az, hogy a pedagógusok egyéni célkitűzései összhangba kerüljenek az iskola célkitűzéseivel. Segítse a pedagógusokat abban, hogy munkájukban képességüknek megfelelő lehető legjobb teljesítményt nyújtsák, ösztönözze őket, a megfelelő továbbképzéssel biztosítsa szakmai és pedagógiai fejlődésüket.

Minősítési rendszerünk a pedagógussal készített interjúra fókuszál, amit a felkészülési szakasz előz meg és a jelentés zár le.

A felkészülési szakaszban: bevezető megbeszélésben a minősítés célja, szempontjai, a pedagógus önértékelése, ellenőrzési tapasztalatok, eredmények. Az értékelő interjú áttekinti a pedagógus teljes tevékenységét, meghatározza munkájának erősségeit, fejlesztendő területeit, a továbbképzési javaslatot.

A pedagógusaink munkájának értékelésében fontos szempont, hogy a programban meghatározott célok megvalósítása, feladatok teljesítése érdekében a programban javasolt tevékenységet és egyben módszert miként alkalmazzák, fejlesztik-e önképzéssel vagy szervezett formában módszertani eszköztárukat.

5. 8. Az iskolavezetés munkájának értékelése

Értékelési szempontjaink:

- a vezetés és menedzselés színvonala,
- a személyzeti munka, a tárgyi feltételek és tanulási források biztosítása,
- az iskola hatékonysága.

Értékeljük,

- hogy az iskolavezetés menedzselése mennyire járul hozzá az oktatás minőségéhez, a vezetés mennyire ad világos nevelési-oktatási irányt, a tanítás mennyire ellenőrzött és támogatott,
- a tanárok és az oktatást közvetlenül segítő dolgozók száma, végzettsége elegendő-e a programban megfogalmazott célok teljesítéséhez, a tárgyi feltételek lehetővé teszik-e a helyi tantervek megvalósíthatóságát, a tanulási források megfelelnek-e a helyi tanterv célkitűzéseinek és a tanulók igényeinek (számítógépes szoftver-állomány),
- mennyiben teljesültek az iskolai célkitűzések, mennyire hatékony a személyi és tárgyi feltételek, valamint a tanulási források kihasználása.

Az értékelés alapját az iskolavezetésnek készített beszámolók, az iskolavezetés ellenőrzési tapasztalatai, külső értékelések a vezetés önértékelése képezik.

Értékelési rendszerünk kimunkálásakor az iskola működésének minőségügyi szempontjait vettük figyelembe és törekedtünk a **minőségbiztosítás alapjainak** beépítésére.

6. A tanulók felvételének elvei, kritériumai

Az elmúlt évek, évtizedek társadalmi átalakulásai nem hagyták érintetlenül az oktatási rendszerünket sem, s a jövőben is további szerkezeti átalakulások prognosztizálhatók.

Ennek következtében nagyon eltérő végzettséggel, egyre növekvő számban végzettség nélkül, tanulmányaikat megszakítva kerülnek ki a fiatalok, gyermekek a tankötelezettségük teljesítésekor, vagy már azt követően, a nappali iskolarendszerből.

A képzési szerkezet folyamatos változása miatt szinte már felsorolni is nehéz a potenciális oktatási alanyaink képzettségi szintjét, a belépésnél figyelembe vehető végzettségüket. Még mindig találhatók a munkaerőpiacon a régi 3 éves szakmunkásképzőt, vagy 2 éves szakiskolát végzettek, a szakképesítésüket a korábbi szakiskolák 9.-10. évfolyamának általános képzése után a 11 – 12. szakképző évfolyamokon megszerzték, s az újra bevezetett 3 éves szakközépiskolában szakmát szerzett s érettségivel nem rendelkező fiatalok.

Sajnálatos módon egyre szaporodik a fiatalabb nemzedékeken belül azoknak a száma, akik befejezetlen iskolai végzettséggel kerülnek ki a nappali rendszerű oktatásból, nem mindig felderíthető okból tanulmányaikat a felnőttoktatásban folytatni, befejezni kívánók.

Célközösségünk ilyen sokszínűsége szükségessé teszi a felvételi kritériumaink változatos, az igényekhez igazított meghatározását, előtanulmányaikhoz és előző eredményeikhez való igazodást. Természetesen éppen a sokszínűség miatt csak elveket lehet megfogalmazni, kötelező eljárási szabályokat nem, mert minden egyes jelentkező más-más elbírálást igényel, mérlegelendő hogy mikor, milyen típusú iskolába járt és ott milyen eredményt ért el, mert ezek nagyban befolyásolják a nálunk való tanulásának eredményességét.

A belépés feltétele a sikeresen elvégzett évfolyamok bizonyítvánnyal történő igazolása.

A felvett tanulók beiratkozására az intézmény által meghatározott, előzőleg nyilvánosságra hozott időpontokban van mód.

- A felvételi kérelemről az igazgató határozatot hoz.
- A felvételi kérelem elutasítása esetén a fenntartóhoz benyújtott fellebbezés lehetőségével lehet élni.

Más iskolából érkező, átjelentkező vagy tanév közben érkező tanuló az adott évfolyam képzési sajátosságainak megfelelő tantárgyból, illetve a tantervi anyag időarányos részéből a távoktatási rendszer sajátos lehetőségeinek kihasználásával teljesítheti a számára előírt követelményeket, vagy szükség szerint különbözeti, illetve osztályozó vizsgát kell tennie az iskola igazgatója által meghatározott határidőn belül, az iskola Pedagógiai Programjában szabályozott módon (lásd: *Tanulmányok alatti vizsgák szabályai*)

- A felvételi (átvételi) kérelem elbírálása során a tanuló által benyújtott dokumentumokból azt kell megállapítani, hogy a Matúra Gimnázium Helyi Tantervében az adott évfolyamokra meghatározott tantárgyi követelmények megfelelő teljesítését tudja-e a tanuló hitelt érdemlően igazolni.
- Az igazgató engedélyezheti a szükséges tanulmányi követelmények távoktatási rendszerben történő teljesítése vagy tanulmányok alatti vizsgák egyidejű előírása mellett a tanulmányokba történő becsatlakozást az adott évfolyamon tanév közben bármikor. A felvételi kérelem tárgyában az igazgató minden esetben Határozatot hoz.

Az előző tanulmányok beszámítása

A képzésbe bármely évfolyamon belépni szándékozó jelentkező tanulmányait meglévő bizonyítványai alapján beszámítjuk.

- Amennyiben a tanuló előző iskolájában valamely tantárgy tanulását a kerettantervnek megfelelően befejezte, kérelmezheti a tantárgy további tanulása és értékelése alóli mentesítését.

Az igazgató a felmentés elbírálása során a tananyagtartalmak összevetése alapján hozza meg döntését. Döntése meghozatalakor figyelemmel kell lennie arra, hogy a tanuló szabadon választott tantárgyként miből kíván érettségi vizsgát tenni.

- A korábban teljesített tantárgyi érettségik (előrehozott érettségi) alapján a tanuló kérésére a benyújtott törzslapkivonat alapján az igazgató az adott tárgy tanulása és értékelése alól a tanulót mentesíti.

6. 1. Felvétel a 4 évfolyamos gimnáziumi képzésre

- 9. évfolyamra vesszük fel a csak általános iskolai végzettséggel rendelkezőket,

- A 10. évfolyamra való beiratkozást **javasoljuk** a 2 - 3 éves szakmunkásképzőt, szakiskolát végzetteknek, a szakképzésben a 9. - 10. általánosan képző évfolyamot elvégzetteknek, amennyiben szükséges, a nem tanult **tárgyakból a szükséges évfolyamok távoktatási rendszerben történő teljesítésével vagy különbözeti vizsga előírásával.**
- A 11. évfolyamra is felvehető az a tanuló, aki a 9. – 10. évfolyamot, vagy a hagyományos 3 éves szakmunkásképzőt elvégezte, amennyiben szükséges, a nem tanult **tárgyakból a szükséges évfolyamok távoktatási rendszerben történő teljesítésével vagy különbözeti vizsga előírásával.**
- A 11. évfolyamra kerül felvételre az a tanuló, aki az új típusú szakközépiskolai képzést elvégezte, amennyiben szükséges, a nem tanult **tárgyakból a szükséges évfolyamok távoktatási rendszerben történő teljesítésével vagy különbözeti vizsga előírásával.**
- A tanulmányaikat gimnáziumban, szaggimnáziumában megszakítók iskolánkban a megfelelő évfolyamon folytathatják tanulmányaikat, **tantárgyi eltérés esetén a szükséges évfolyamok távoktatási rendszerben történő teljesítésével vagy különbözeti vizsga letételével;**
- **Egyéni elbírálás, kérvény alapján** kivételes esetben mód van a fentiekől való eltérésre, általános esetben **osztályozó vizsgák letételével magasabb évfolyamba való felvételre**, a tanulmányi idő rövidítésére. A nevelő testület határozatában engedélyezheti, hogy a tanuló feltételesen a magasabb évfolyamon kezdje meg tanulmányait az alacsonyabb évfolyam követelményeinek teljesítéséig.
- A tanuló kérésére, elsősorban a hosszabb időkihagyással folytatni kívánt tanulmányok esetén mód van a **fentiekől eltérően alacsonyabb évfolyamra való belépésre**, esetükben ez nem számít évfolyamismétlésnek, például:
 - 10. évfolyamra is kérheti felvételét a szakképzésben a 9. - 10. általánosan képző évfolyamot elvégzett tanuló;
 - a 9. évfolyamra is kérheti felvételét a hagyományos 2-3 éves szakmunkásképzőt végzett, vagy az új 3 éves szakközépiskolát befejező tanuló.

7. A tanulók értékelésének elvei, módszerei

Az egyes tanulók teljesítményének, haladásának értékelése a pedagógus feladata. Az így nyert információk a tanulók és a pedagógusok tájékoztatására szolgálnak.

A tanulók teljesítményének értékelése különböző időpontokban különböző céllal és módon történik.

A magasabb évfolyamra lépés feltételeit az egyes évfolyamokra, a kerettanterv követelményeire épített iskolai követelmények képezik.

Értékelés belépéskor, felvételnél

Alapelveinkből következően az iskolánkba belépők előképzettsége rendkívül különböző. Felvételi vizsgát vagy előzetes szintfelmérőt nem tartunk, a tanulók a távoktatási rendszerben egyéni előrehaladás és szaktanári segítség útján teljesíthetik a követelményrendszert.

7. 1. Értékelés a tanulás-tanítási folyamatban

Az iskola célrendszerének megfelelően az évközi értékelések képezik a távoktatási rendszer alapját.

A tanév sikeres befejezésének feltétele a pedagógiai program által meghatározott számú érdemjegy megszerzése, amely tantárgyanként egységes. Az évközi érdemjegy származhat:

- az egyes tantárgyi témakörökhöz tartozó tesztfeladatokról (a 20 kérdésből álló, 20 perc alatt megoldandó tesztkérdéseket tanulónként elkülönülten generálja a rendszer a pedagógusok által feltöltött feladatbázisból);
- esszéfeladatokról, amelyeket a pedagógusok által meghatározott terjedelemben a tanulók töltenek fel a távoktatási rendszer „DOLGOZAT” felületére;
- számolási vagy kézírással készült feladatok, amelyeket a tanuló időkorláttal tölt fel a távoktatási rendszer „DOLGOZAT” felületére.

A távoktatási rendszer figyelembe vételével a tantárgyi témakörök száma félévenként egységesen 3-3, minden témakörhöz egy teszt és egy esszé vagy számolási feladat tartozik. Ennek megfelelően minden tantárgyból félévente minimum 6, évente minimum 12 érdemjegyet kell szereznie a tanulónak.

A pontos tantárgyi követelmények meghatározása a szaktanárok joga és kötelessége a helyi tantervben tantárgyanként és évfolyamonként meghatározott tematika alapján.

A tanév folyamán szerzett érdemjegyek alapján a szaktanár állapítja meg a félévi tájékoztató, illetve év végi osztályzatot a távoktatási rendszer értékelési rendszerének figyelembe vételével.

A tanulók a „DOLGOZAT” felület témaköri értékelő részéhez tantárgyanként minden esetben csak az előző témakör értékelő részének teljesítését követően férnek hozzá. A tanulók az adott tanév második féléve témaköreinek értékelő részéhez csak a második félévben férnek hozzá.

Tekintettel arra, hogy a távoktatási rendszer a tanulók egyéni felkészülésére, és a tananyag – félévenkénti – tetszőleges teljesítésére épül, amennyiben a tanuló az egyes témakörökhöz tartozó érdemjegyeket nem szerzi meg, a „DOLGOZAT” felületen található értékelő feladatok **legalább 50 %-át félévenként** nem teljesíti, az adott témakörhöz tartozó értékelő feladathoz tartozó érdemjegy **félévenként** automatikusan elégtelennek minősül. E szabályozás alól csak tanulói kérelem alapján, különös méltányosságra hivatkozva, igazgatói döntéssel lehet eltérni, továbbá abban az esetben, ha az igazgató engedélyével a tanuló felvételére az első félévet követően kerül sor.

Az a tanuló, akinek az év végi osztályzata legfeljebb három tantárgyból elégtelen, augusztusban javító vizsgát tehet, vagy az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait.

Amennyiben a tanuló önhibáján kívül kerül olyan helyzetbe, hogy a tanítási év vagy a tanév végéig kötelezettségeinek nem tud eleget tenni, s erre vonatkozóan kérelmet nyújt be az igazgatónak, akkor a nevelőtestület engedélyezheti számára, hogy kötelezettségét az előírtnál későbbi időpontban, akár a következő tanévben teljesítse.

7. 2. A tanulók személyiségfejlődésének, hozzáállásának, magatartásának értékelése

A témakör a távoktatási rendszerben nem értelmezhető.

7. 3. Tanulók önértékelése

A témakör a távoktatási rendszerben nem értelmezhető.

7. 4. Az iskolai írásbeli számonkérés formái, rendje

Lásd 7.1. pontban leírtak

7. 5. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A távoktatási rendszer kialakításánál és jellegénél fogva alkalmas arra, hogy a jogszabályi előírások figyelembe vételével, lehetőség szerint tanulmányok alatti vizsgák alkalmazása nélkül biztosítsa a tanulók számára a követelmények elsajátítását.

Szükség esetén – jogszabályi előírás vagy igazgatói döntés alapján - az intézmény tanulmányok alatti vizsgákat szervez a tanulók számára.

Az intézményünkben alkalmazott tanulmányok alatti vizsgák:

- **különbözeti vizsga:** amennyiben a felvételi eljárásban megállapításra kerül, hogy a tanuló az alacsonyabb évfolyamokon nem teljesítette az intézmény helyi tantervében szereplő egyes tantárgyakat, a tantestület engedélyével a tanuló a magasabb évfolyamon is teljesítheti kötelezettségét, a felvételt követő első félév végéig. Ennek megfelelően az intézmény a különbözeti vizsgákat csak kivételes esetben, igazgatói döntést követően alkalmazza.
- **osztályozó vizsgát** kell tennie annak a tanulónak, aki engedélyt kapott arra, hogy tanulmányi idejét lerövidítse, egy tanévben több évfolyam tanulmányi kötelezettségeit teljesítse. **Az intézmény pedagógiai elvei és a távoktatási rendszer felépítése alapján az intézmény nem preferálja a tanulmányok lerövidítését, arra csak kivételes esetben, a tanuló által részletesen indokolt kérelem benyújtását követően, a tantestület írásbeli véleménye alapján adhat engedélyt az igazgató.**
- **javító vizsgát** tehet augusztusban az a tanuló, aki az évfolyamra megállapított követelményeket legfeljebb 3 tárgyból nem teljesítette, év végi osztályzata elégtelen.
- A tanulmányok alatti vizsgák lebonyolításának részletes szabályait a jogszabályok és a helyi tanterv vonatkozó részei tartalmazzák.

A tanulmányok alatti vizsgák követelményeit a helyi tanterv tantárgyi programjai tartalmazzák, az adott tanévre a továbbhaladás feltételeként megállapított elvárásokban.

A **tanulmányok** alatti vizsgák formája:

- a távoktatási rendszerben, írásbeli és szóbeli vizsgák valamennyi tantárgyból; vagy
- az intézmény telephelyén írásbeli és szóbeli vizsgák valamennyi tantárgyból.

8. A tanulók részvételi jogának gyakorlása az intézményi döntési folyamatokban

Gimnáziumunkban távoktatási rendszerű felnőttoktatás folyik, ebből következően tanulóink felnőtt volta más megvilágításba helyezi a tanulók iskolai döntési folyamatokban történő joggyakorlásának kérdését:

- Tanulóink életkoruk és tapasztalataik alapján képesek javaslatuk, észrevételeik, kéréseik megfogalmazására és benyújtására. Ilyen igény felmerülése esetén az intézmény teljes mértékben támogatja a tanulók törekvéseit.
- A távoktatási típusú intézményi keretek között a diákönkormányzat fogalma nem értelmezhető, ezért diákönkormányzat létrehozására intézményünkben nincs lehetőség.

Fontosnak tartjuk a tanulók érdekérvényesítési, véleményezési jogának tiszteletben tartását, ezért az alábbi elemeket építettük be Pedagógiai Programunkba:

- Az iskola működését meghatározó dokumentumok nyilvánossága és elérhetősége nem korlátozott.
- Tanulók tájékoztatása az iskola működéséről, szabályozóiról, a törvényben előírt módon és formában rendre megtörténik.
- Az intézmény vezetősége és szaktanárai a távoktatási rendszer útján elérhetők a tanulók és más személyek számára.
- Az intézmény honlapja a nem iskolahasználók számára is elérhetővé teszi a dokumentumokat, a Fenntartó és az iskolavezetés elérhetőségeit, felkínálja a direkt kapcsolat felvételének lehetőségét.
- Az intézmény pedagógusai nyitottak a tanulók megkereséseire.
- Az intézmény vezetőjének kötelessége a tanulói megkeresés ügyében annak jellegétől függően saját hatáskörben eljárnia, vagy az iskolavezetés intézkedését kérnie.

9. A szülő, a tanuló, a pedagógus iskolai pedagógusok kapcsolattartásának rendje, együttműködésének formái, az együttműködés tovább fejlesztésének lehetőségei

Az iskola kitűzött céljainak megvalósítása érdekében a nevelés-oktatás két alapvető közösségének, az iskolahasználók (az érdekelt felek) és az **iskola, pedagógusok** – koordinált, aktív együttműködésére van szükség. Ez az együttműködés a felnőttoktatásban sajátos szereppel bír.

Természetesen a vonatkozó szabályok értelmében előírt tájékoztatási kötelezettségnek, kapcsolattartási formáknak intézményünknek maradéktalanul eleget kell tennie.

Az **évfolyamképviselők** közvetlen kapcsolatot tartanak az intézmény vezetésével, véleményeznek, javasolnak minden olyan kérdésben, amely a tanulóközösséget érinti.

Az együttműködés tovább fejlesztésének lehetőségei:

Tanulóink - kevés kivételtől eltekintve-, már nem tanköteles, többnyire már nagykorú személyek, akik saját jogon intézhetik iskolai ügyeiket.

A tankötelezettség felső korhatárának csökkentése miatt valószínűsíthető, hogy a jövőben emelkedni fog kiskorú tanulóink száma. Ebben az esetben a tanuló helyett a szülő (gyám) jogosult eljárni. Az iskola és a szülő közötti együttműködési kötelezettség teljesítésénél figyelembe kell venni a titoktartási kötelezettségről szóló törvényi előírásokat. E törvény ismeretét és betartását minden dolgozónktól megköveteljük.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéb haladásáról a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják.

A tanulók egyéni haladásával kapcsolatos tájékoztatásra az alábbi fórumok szolgálnak:

- interaktív beszélgetések
- Írásbeli tájékoztatók (félévi, év végi bizonyítványok, tanulmányok alatti vizsgákról hozott igazgatói határozatok, tájékoztatók)

10. Az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A távoktatási rendszerben a fogalom nem értelmezhető.

11. Fogasztóvédelmi oktatással kapcsolatos feladatok

A fogasztóvédelmi oktatással kapcsolatos témakörök beépítésre kerültek az egyes tantárgyak tantárgyi programjaiba.

12. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

A távoktatási oktatási rendszerben ezen a területen csak elméleti tananyag rendelkezésre bocsátására van lehetőség, amelyet az intézmény biztosít a tanulók számára.

III. HELYI TANTERV

1. A NAT műveltségterületeinek megjelenése a gimnázium tantárgyi rendszerében

NAT műveltségi területei	Tantárgyak (felmenő 2020/2021. tanévtől 9. évfolyamon)
Magyar nyelv és irodalom	Irodalom Magyar nyelv
Idegen nyelv	Idegen nyelv (angol vagy német nyelv)
Matematika	Matematika
Történelem és állampolgári ismeretek	Történelem Állampolgári ismeretek
Természettudomány és földrajz	Fizika Biológia Kémia Földrajz Természettudomány
Művészetek	Művészetek Dráma és színház
Technológia	Digitális kultúra

NAT műveltségi területei	Tantárgyak (kifutó 2020/2021. tanévtől 10. évfolyamtól)
Magyar nyelv és irodalom	Magyar irodalom Anyanyelv / kommunikáció
Élő idegen nyelv	Idegen nyelv (angol vagy német nyelv)
Matematika	Matematika
Ember és társadalom	Történelem
	Etika
Ember a természetben	Fizika
	Biológia
	Kémia
Földünk és környezetünk	Földrajz
Művészetek	Magyar irodalom
	Magyar nyelv / kommunikáció
	Történelem
	Művészeti ismeretek
Informatika	Informatika
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Kémia
	Biológia
	Fizika

1.1. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

A távoktatási oktatási rendszerben ez a pont nem értelmezhető.

2. A választott kerettanterv megnevezése

Pedagógiai céljainknak megfelelően, a tanulók felvételének elveivel összhangban a kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló **51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet 12. sz. melléklete a felnőttek gimnáziuma (9-12) számára előírt kerettantervet alkalmazzuk (kifutó rendszerben). A 2020/2021. tanévtől az oktatásért felelős miniszter által közzétett, felnőttoktatásra vonatkozó kerettantervet alkalmazzuk.**

A választott kerettanterv tantárgyait az alábbi táblázatok tartalmazzák:

Kifutó a 2020/2021. tanévtől 10. évfolyamtól

Évfolyam Tantárgyak	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam
	távoktatás	távoktatás	távoktatás	távoktatás
Anyanyelv/kommunikáció	Igen	Igen	Igen	Igen
Magyar irodalom	I	I	I	I
Matematika	I	I	I	I
Idegen nyelv (angol/német)	I	I	I	I
Történelem, állampolgári ismeretek	I	I	I	I
Fizika	I	I	I	I
Biológia	I	I	I	-
Kémia	I	I	-	-
Földrajz	I	I	-	-
Informatika	-	-	I	I
Etika	-	-	I	-
Művészetek	-	-	I	I

Felmenő a 2020/2021. tanévtől 9. évfolyamtól

Évfolyam Tantárgyak	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam
	távoktatás	távoktatás	távoktatás	távoktatás
Magyar nyelv	Igen	Igen	Igen	Igen
Irodalom	I	I	I	I
Matematika	I	I	I	I
Idegen nyelv (angol/német)	I	I	I	I
Történelem	I	I	I	I
Állampolgári ismeretek	-	-	-	I
Fizika	I	I	-	-
Biológia	I	I	-	-
Kémia	I	I	-	-
Földrajz	I	I	-	-
Természettudomány	-	-	I	-
Digitális kultúra	I	I	I	-
Művészetek	-	-	I	I
Dráma és színház	-	-	-	I

2.1. A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások

A távoktatási rendszer lehetőséget nyújt arra, hogy az óraszámok fogalmának kivezetésével a kerettantervben foglalt követelményeket teljes egészében átadjuk tanulóink számára, természetesen a helyi tantervben megfogalmazott többlettartalommal.

Az Irodalom és a Magyar nyelv tantárgyakat külön tantárgyként oktatjuk, külön érdemjegyekkel és osztályzatokkal minősítjük.

A Mozgóképkultúra és médiaismeret/Dráma és színház választható tantárgyak közül intézményünk a Dráma és színház tantárgyat oktatja.

2.2. A választható tantárgyak, továbbá ezek esetében a pedagógus választás szabályai

A választott kerettantervhez kapcsolódóan az intézmény valamennyi tantárgy esetében érettségi felkészítő képzést biztosít, amelyet a távoktatási rendszerben külön felületen érhetnek el tanulóink.

2. Az érettségi vizsga tantárgyai

Gimnáziumunk a helyi tantervében szereplő tárgyak közül valamennyi vizsgatárgyból biztosítja a középszintű érettségi vizsgára történő felkészítést a távoktatási rendszerben.

Tanulóink az érettségi vizsgaszabályzat rendelkezéseinek figyelembevételével választhatják meg érettségi vizsgatárgyaikat. **Szabadon választható vizsgatárgy lehet a tantervünkben szereplő bármely tanult tárgy, melynek van központi vizsgakövetelménye.**

A jogi keretek alapján lehetősége van a tanulónak a felnőttoktatási intézményben is emelt szintű érettségi vizsgát tenni a felkészítés szintjétől függetlenül.

A kötelező vizsgatárgyakon (magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika és idegen nyelv) felül **valamennyi választható** tantárgyból biztosítjuk az emeltszintű érettségire való felkészülés lehetőségét.

2. 1. A tanulók értékelése a pedagógiai folyamatban

A rendszeres visszacsatolás különösen fontos a felnőttoktatásban. A tanulás eredményességét ebben az esetben is mindazok a tényezők befolyásolják, mint amiket a hagyományos oktatás kapcsán is számba vennénk, úgymint tanulói attitűd, aktivitás, visszajelzések, tanári felkészültség, módszerek, stb. A rendszeres és nem utolsó sorban következetes, korrekt számonkérés folyamatos, rendszeres tanulásra ösztönzi a tanulókat, maradandóbbá teszi a megszerzett tudást.

A felnőttek esetében, akik nehezen viselik el a sikertelenséget, akik görcsölnek, „paráznak” a vizsgaszituációkban, kiemelten fontos a tanuló sikerélményhez való jutása, juttatása. Noha az érettségin mindenki azonos követelmények és „kőbe vésett” ponthatárok szerint mérettetik, ha úgy ítéljük meg, hogy egy évközi dolgozatnál az előzetesen megállapított ponthatárokat lejjebb kell vinnünk, vagy könnyebb feladatsort kell összeállítanunk, tegyük meg.

Hatványozottan igaz ez az oktatási folyamat kezdeti szakaszában, amikor még egyáltalán nem, vagy alig alakult ki a tanulók valamilyen formájú tanulási és dolgozatírási, vizsgázási metódusa, technikája. A tanulást, a dolgozatírást és a vizsgázást is meg kell tanulni, tanítani. Sokan ezt elfelejtjük megtanítani.

Fokozatosan is hozzá lehet szoktatni felnőtt tanulóinkat a nehezebb feladatokhoz, magasabb ponthatárokhoz, ugyanakkor a kezdeti sikerek, még ha oly kicsik is, sokszor nagyobb motiváló erővel bírnak, mintsem azt gondoljuk. Végző célunk, tanáré és felnőtt tanulóé egyaránt, a sikeres érettségi vizsga letétele, amihez csak sok apró lépés megtétele után juttathatjuk el az oda igyekvőket.

Az értékelés során fokozatosan kell eljutni oda, hogy minden tanulói produktumot az érettségin is alkalmazott elvek és szabályok szerint értékelünk.

A felnőttoktatás munkarendje és a felnőttek munkahelyi elfoglaltságai indokoltá teszi minden témakör végén az azt lezáró teszt és esszé jellegű feladatok előírását, az egy-egy nagyobb tanegységet, témát, tanulási időszakot lezáró értékmérők alkalmazását. Ezek alkalmazása egyértelműen szaktanári hatáskörbe tartozik.

2. 2. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb

évfolyamba lépéséről. A tanulók értékelésénél súlyozottan kap szerepet a távoktatási rendszer értékelési felületén található tanulmányi átlag.

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

A tanuló a magasabb évfolyamra akkor léphet, ha a Helyi Tantervben „**A továbbhaladás feltételei**” című fejezetekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette.

A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók érdemjegyei alapján bírálják el.

Minden évfolyamon minden tantárgyból az „**elégséges**” év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.

A magyar nyelvet és irodalmat a tanév során külön-külön értékeljük, de félévkor és év végén a szerzett érdemjegyek alapján egy osztályzattal értékeljük a tantárgyat, mint ahogy az érettségi vizsgán is történik.

A tanuló tantárgyi értékeléséről, félévi és év végi osztályzatáról a tantárgyat tanító pedagógus dönt, de az osztályzatnak tükröznie kell a tanuló teljesítményét, és szinkronban kell lennie a távoktatási rendszer értékelési felületére és az osztályozó naplóba beírt évközi érdemjegyekkel.

A tanuló magasabb évfolyamra lépéséről az évfolyamot tanító tanárok közössége dönt.

Tekintettel arra, hogy a távoktatási rendszer a tanulók egyéni felkészülésére, és a tananyag – félévenkénti – tetszőleges teljesítésére épül, amennyiben a tanuló az egyes témakörökhöz tartozó érdemjegyeket nem szerzi meg, a „DOLGOZAT” felületen található értékelő feladatok **legalább 50 %-át félévenként** nem teljesíti, az adott témakörhöz tartozó értékelő feladathoz tartozó érdemjegy **félévenként** automatikusan elégtelennek minősül. E szabályozás alól csak tanulói kérelem alapján, különös méltányosságra hivatkozva, igazgatói döntéssel lehet eltérni, továbbá abban az esetben, ha az igazgató engedélyével a tanuló felvételére az első félévet követően kerül sor.

2. 3. A tanév során alkalmazható számonkérések formái

Az iskola célrendszerének megfelelően az évközi értékelések képezik a távoktatási rendszer alapját.

A tanév sikeres befejezésének feltétele a pedagógiai program által meghatározott számú érdemjegy megszerzése, amely tantárgyanként egységes. Az évközi érdemjegy származhat:

- az egyes tantárgyi témakörökhöz tartozó tesztfeladatokból (a 20 kérdésből álló, 20 perc alatt megoldandó tesztkérdéseket tanulónként elkülönülten generálja a rendszer a pedagógusok által feltöltött feladatbázisból);
- esszéfeladatokból, amelyeket a pedagógusok által meghatározott terjedelemben a tanulók töltenek fel a távoktatási rendszer „DOLGOZAT” felületére;
- számolási vagy kézírással készült feladatok, amelyeket a tanuló időkorláttal tölt fel a távoktatási rendszer „DOLGOZAT” felületére.

A távoktatási rendszer figyelembe vételével a tantárgyi témakörök száma félévenként egységesen 3-3, minden témakörhöz egy teszt és egy esszé vagy számolási feladat tartozik. Ennek megfelelően minden tantárgyból félévente minimum 6, évente minimum 12 érdemjegyet kell szereznie a tanulónak.

A pontos tantárgyi követelmények meghatározása a szaktanárok joga és kötelessége a helyi tantervben tantárgyanként és évfolyamonként meghatározott tematika alapján.

A tanév folyamán szerzett érdemjegyek alapján a szaktanár állapítja meg a félévi tájékoztató, illetve év végi osztályzatot a távoktatási rendszer értékelési rendszerének figyelembe vételével.

A tanulók a „DOLGOZAT” felület témaköri értékelő részéhez tantárgyanként minden esetben csak az előző témakör értékelő részének teljesítését követően férnek hozzá. A tanulók az adott tanév második féléve témaköreinek értékelő részéhez csak a második félévben férnek hozzá.

Tekintettel arra, hogy a távoktatási rendszer a tanulók egyéni felkészülésére, és a tananyag – félévenkénti – tetszőleges teljesítésére épül, amennyiben a tanuló az egyes témakörökhöz tartozó érdemjegyeket nem szerzi meg, a „DOLGOZAT” felületen található értékelő feladatok **legalább 50 %-át félévenként** nem teljesíti, az adott témakörhöz tartozó értékelő feladathoz tartozó érdemjegy **félévenként** automatikusan elégtelennek minősül. E szabályozás alól csak tanulói kérelem alapján, különös méltányosságra hivatkozva, igazgatói döntéssel lehet eltérni, továbbá abban az esetben, ha az igazgató engedélyével a tanuló felvételére az első félévet követően kerül sor.

Az a tanuló, akinek az év végi osztályzata legfeljebb három tantárgyból elégtelen, augusztusban javító vizsgát tehet, vagy az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait.

Amennyiben a tanuló önhibáján kívül kerül olyan helyzetbe, hogy a tanítási év vagy a tanév végéig kötelezettségeinek nem tud eleget tenni, s erre vonatkozóan kérelmet nyújt be az igazgatónak, akkor a nevelőtestület engedélyezheti számára, hogy kötelezettségét az előírtnál későbbi időpontban, akár a következő tanévben teljesítse.

2. 4. Az egyes számonkérési módok értékelésének sajátosságai

Az alábbi kritériumok ajánlások, azok betartása az egységes értékelés következetes alkalmazását segíti.

Tantárgyak jellegétől és a számonkérés céljától, módszerétől függően az értékelés nem mindig fejezhető ki pontszámmal vagy %-os formában, vagy nehézkes a teljesítés mértékét ilyen módon kifejezni.

Ilyen esetekben is érdemjeggyel kell értékelni a tanulói teljesítményt, a tanári gyakorlatnak megfelelően. A jó pedagógiai gyakorlatban ilyen esetekben írásbeli értelmezés, indoklás alapozza meg a megfelelő szaktanári értékelést.

Az értékelés végső célja is az, hogy a tanuló eljusson az érettségi vizsgáig, s azt sikeresen teljesítse, így az értékeléskor az érettségi vizsgán alkalmazott értékelési eljárások, szabályok, ponthatárok alkalmazását javasoljuk.

Az írásbeli dolgozatok értékelése:

A tananyag egy-egy fejezete után írt dolgozatok a rendszeres munka ellenőrzésére, a folyamatos munka értékelésére adnak lehetőséget. Az értékelés általában pontszámok alapján történik, ami figyelembe veszi a kérdések nehézségi fokát. Az egyes esetekben eltérő nehézségi fokok miatt csak től-ig határok állapíthatók meg, de mindenképpen követendő elv, hogy a 12. évfolyamban a témazáró, nagyobb egységekre vonatkozó dolgozatok értékelésénél az érettségin alkalmazandó szabályokat kell alkalmazni.

Elégtelen minősítés: 20 % - 30% alatt

Jeles minősítés: 70- 80 % felett.

Házi dolgozatok, projektfeladatok

Tanulók önálló munkára, az információgyűjtésre szoktatására alkalmazható forma. A távoktatási képzés értékelési rendszere alapvetően nem ilyen jellegű feladatokra épül,

de előfordulhat, hogy adott tantárgyból a szaktanár projektjellegű feladatokat oszt ki a tanulók számára, amelyek elkészítése, a távoktatási rendszerbe történő feltöltése és értékelése a szaktanár feladatkörébe tartozik.

2. 5. Tanulmányok alatti vizsgák követelményrendszere

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozóvizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki különbözeti vagy osztályozóvizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira

- akik átvételüket vagy felvételüket kérik az intézménybe, és a távoktatási rendszerben történő különbözeti vizsgák helyett vagy mellett az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

Az értékelés rendje

A vizsga írásbeli és szóbeli részeket tartalmaz. A vizsga megszervezhető az intézmény telephelyén vagy más külső helyszínen, továbbá a távoktatási rendszer igénybe vételével, a kívánt technikai feltételek (tesztfelület, interaktív videofelület).

Az **írásbeli feladatok** megoldására **tantárgyanként minimum 60 perc áll a tanuló rendelkezésére.**

A tanulmányok alatti vizsgák szervezése a vonatkozó rendelet előírásai, valamint a Nevelési Programban és a Házirendben foglaltak szerint történik.

A vizsgabizottság a vizsga letétele után értékeli a tanuló teljesítményét.

A vizsga az eredmény kihirdetésével és szabályszerű dokumentálásával zárul.

A javító vizsgák:

- Tananyaga megegyezik annak az évfolyamnak a tananyagával, amelyiknek a végén a tanuló megbukott.
- A kérdező tanár lehetőleg az legyen, aki a tanulót tanította.
- A vizsgát a tanulmányok alatti vizsga szabályozása szerint kell lebonyolítani
- A vizsgáról jegyzőkönyvet kell felvenni.
- A pontos tantárgyi követelményeket a szaktanárok ismertetik a tanulókkal.
- A vizsga típusát, tartalmát a vizsgáztató tanár dönti el.
- A kérdéseket, feladatokat az adott évfolyam tananyagának Helyi Tantervben meghatározott követelményeiből kell összeállítani.

Különbözeti vizsgák, osztályozó vizsgák:

- Tananyaga megegyezik annak az évfolyamnak a tananyagával, amelyiknek teljesítése a vizsga célja.
- A kérdező tanár lehetőleg az legyen, aki a tanulót tanította vagy tanítani fogja.
- A vizsgát a tanulmányok alatti vizsga szabályozása szerint kell lebonyolítani
- A vizsgáról jegyzőkönyvet kell felvenni.
- A pontos tantárgyi követelményeket a szaktanárok ismertetik a tanulókkal.
- A vizsga tartalmát a vizsgáztató tanár dönti el.
- A kérdéseket, feladatokat az adott évfolyam tananyagának Helyi Tantervben meghatározott követelményeiből kell összeállítani úgy, hogy az a tanévi anyag legfontosabb minimális követelményeit lefedje

A tanulmányok alatti vizsgák formáját a helyi tanterv vonatkozó része alapján a helyi sajtóságoknak megfelelően a szaktanár javaslatára a nevelőtestület joga megállapítani.

2. 6. Évközi beszámoltatás, értékelés követelményei és formái

Lásd 3.3 pontban leírtak

2. 7. A felkészüléshez szükséges írásbeli feladatok meghatározásának elvei

Szükségesnek tartjuk, hogy tanulóink számára rendszeresen önálló otthoni felkészülésre alkalmas feladatokat határozzunk meg.

A távoktatás remek lehetőségeket nyújt ahhoz, hogy tanulóink számára megfelelő felkészülési és gyakorlási lehetőséget biztosítsunk a tananyag elsajátításához. Ilyenek:

- az egyes tankönyvekhez kapcsolódó munkafüzetek, amelyeket a távoktatási felületen a tanuló az egyes témakörökhöz kapcsolódóan megoldhat
- gyakorló tesztfeladatok, amelyek a vizsgatesztekre készítene fel
- gyakorló esszéfeladatok, amelyek az esszétípusú feladatokhoz készítene fel
- számolási, kísérleti vagy helyesírási jellegű feladatok.

3. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő tankönyvek, segédletek, eszközök és felszerelések jegyzéke

A középfokú felnőttoktatás tananyagtartalmait, követelményeit illetően az iskola Pedagógiai Programja, Helyi tanterve és főként a mindenkor **érettségi követelmények** a mérvadók. Felnőttoktatásban ez utóbbinak a tanulókkal történő megismertetése is kihagyhatatlan feladatunk.

Kizárólag a felnőttoktatás számára viszonylag kevés tankönyv készült, azok is vagy már be sem szerezhetők vagy tartalmukban mára elavultak. Iskolánk az engedélyezett tankönyvek elektronikus változatait használja és biztosít hozzáférést a tanulók számára a távoktatási felületen.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói eszközöket a nevelők határozzák meg.

A tanulók otthoni, önálló tanulását a következő eszközökkel tudják támogatni tanáraink:

- saját jegyzet készítésével elektronikus tananyagok készítésével és közzétételével (prezentációk, dokumentumok)
- saját honlapról elérhetővé teszik az információkat
- internetes anyaggyűjtésük elérhetőségeit teszik közzé (ellenőrzött tananyag)
- megismertetik a tudásbázisokat, megtanítjuk használatukat (SDT, Realika, stb.)
- oktató CD-ket javasolnak, esetleg készítene
- évfolyamra íródott tankönyvek helyett összefoglaló, érettségi felkészítő kiadványok beszerzését javasolják
- feladatmegoldásokra, gyakorlásra munkafüzet és feladatgyűjtemény hiányában **a korábbi évek írásbeli érettségi feladatsorait** használják

Szemléltető és az egyéni felkészítést támogató eszközök tekintetében igyekszünk minél nagyobb arányban kiaknázni az informatikai eszközökben, internetben, multimédiás eszközökben rejlő lehetőségeket. Tanáraink és egyre inkább tanulóink is, felismerik az IKT eszközökben rejlő lehetőségeket, azok oktatásban betöltött szerepét.

3. 1. Alkalmazható tankönyvek, segédletek kiválasztásának elvei

Iskolánk az alkalmazható tankönyvek és más segédanyagok elektronikus változatait tartalmazza. A tankönyvek a tanulók számára regisztrációt követően ingyenesen érhetők el a távoktatási felületen.

4. A Matúra Gimnázium tantárgyi tantervei

4. 1. A középiskola (9 - 12. évfolyam) céljai és feladatai

A felnőttek gimnáziuma 9 -12. évfolyamának feladata az általános műveltség kiterjesztése és elmélyítése, a magasabb műveltség megszerzésének megalapozása, az érettségi vizsgára és a munkába állásra, illetve a felsőfokú tanulmányok megkezdésére való felkészítés érdekében.

Olyan ismereteket és képességeket nyújt, amelyek átfogják az általános műveltség középiskolai körét, tekintetbe véve a tanulók élettapasztalatait és korábbi (általános iskolai, illetve megszakított középiskolai) tanulmányait, rendezve és kiegészítve ezek eredményeit.

Ebből kiindulva a felnőttek gimnáziuma megteremti az érettségi, a középfokra alapozott szakképzés, a felsőfokú továbbtanulás, a munkaerő-piacon történő előnyösebb elhelyezkedés lehetőségét.

A tananyag tantárgyi és tantárgyközi tartalmai, tevékenységformái közvetítik és tovább fejlesztik a kommunikációs és a tanulási képességeket, a kulcskompetenciákat, az élethosszig tartó tanulás igényeinek és az erre való képességek kifejlődésének érdekében.

Alkalmat adnak a tanulók életvitelének, társadalmi létformáiknak és a világban való tájékozottságuk továbbfejlesztésére. Rehabilitációs lehetőséget biztosítanak korábbi iskolai kudarcuk kompenzálására. Módot nyújtanak a tanulók személyiségének minél átfogóbb fejlesztésére, szocializálására.

A középfokú tananyag nemcsak ismeretek rendszere, hanem ezzel együtt bevált megismerési-tanulási és cselekvési módszerek elsajátítási eszköze is, az ismeretelsajátítástól elválaszthatatlan gondolkodási és cselekvési műveletek kifejlesztője.

Ily módon törekszenek a műveltség elvontabb elméleti és konkrétabb gyakorlati szintjeinek egyensúlyára, az elméleti és a gyakorlati gondolkodás közti átmenetek létrehozására, - különös tekintettel az érettségire, illetve a felsőfokú továbbtanulás lehetőségeinek biztosítására.

Hangsúly került a reprodukzív gondolkodás tovább fejlesztési lehetőségeinek biztosítására, a problémamegoldó és a kreatív működés irányába. Mind ezek a felnőttek gimnáziuma kiemelt feladataihoz kapcsolódnak.

A helyi tanterv kialakításánál figyelembe vettük, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a korszerű, a XXI. századnak megfelelő természettudományos ismereteket, tisztában legyenek azok alkalmazásának módjaival, előnyeikkel és esetleges veszélyeikkel. A tantárgyi tartalmak kialakítása során különös tekintettel voltunk a komplex, környezettudatos szemléletmód érvényesítésére. Az elmélet gyakorlati alkalmazásainál törekszünk arra, hogy a mindennapi életből vegyük a példáinkat, tekintettel tanulóink ilyen irányú tapasztalatainak nagy számára.

4. 2. Az egyes tantárgyak tantervei, vizsgakövetelményei

Az egyes tantárgyak tanterveit, vizsgakövetelményeit a mellékletek tartalmazzák.

Kifutó:

Intézményünk tantárgyi tantervei megegyeznek az 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet 12. sz. melléklete a felnőttek gimnáziuma (9-12) számára előírt kerettantervekkel. Tekintettel arra, hogy intézményünk távoktatás keretében oktat, a kerettantervekben szereplő tananyag esetében a heti óraszám nem értelmezhető, intézményünk a kerettantervben szereplő tananyagtartalmat oktatja.

Felmenő:

Intézményünk tantárgyi tantervei megegyeznek az oktatásért felelős miniszter által az Oktatási Hivatal honlapján (www.oktatas.hu) közzétett, „*Kerettanterv az iskolarendszerű felnőttoktatás 9-12. évfolyama számára*” felületen közzétett tantárgyi kerettantervekkel. Tekintettel arra, hogy intézményünk távoktatás keretében oktat, a kerettantervekben szereplő tananyag esetében a heti óraszám nem értelmezhető, intézményünk a kerettantervben szereplő tananyagtartalmat oktatja.

IV. A MATÚRA GIMNÁZIUM EGÉSZSÉGNEVELÉSI, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAMJA

1. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Az egészségről alkotott nézetek nagyon változatosak, az egészség többféleképpen is definiálható. Jelenleg egymástól két különböző felfogás létezik: a pozitív és a negatív megközelítési mód. A negatív szemlélet az egészséget a betegség vagy egyéb kórállapot hiányának tekinti, a pozitív szemlélet szerint az egészség a jóléti közérzeti állapotra utal. Mi ezt a szemléletet fogadjuk el. Egyetértünk az Egészségügyi Világszervezet által megfogalmazott definícióval, mely szerint

„Az egészség a teljes testi, szellemi és társadalmi jólét állapota.” Az egészségfejlesztő iskola folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti, hogy az iskola a tanulás egészséges színtere legyen.

A WHO meghatározása szerint az egészségnevelés olyan változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkészséget bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység, melyet az alábbi címszavakban foglalunk össze:

- a prevenció
- az iskola az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színtere
- az egészséget támogató társadalompolitika
- hagyományos egészségnevelés, felvilágosítás
- rizikócsoporthoz tartozók megközelítése
- érzelmi intelligenciát, társas kompetenciákat, alkalmazkodást fokozó beavatkozások
- kortárshatások az egészségfejlesztésben
- színtér programok (egészséges iskolák, óvodák stb.)
- közösségi alapú komplex egészségfejlesztés

1. 1. Az egészségfejlesztéssel összefüggő iskolai célok

Az egészségfejlesztés célja, hogy képessé tegye tanulóinkat arra, hogy egyre növekvő kontrollt szerezzenek saját egészségük felett, többet törődjenek egészségükkel, és rendelkezzenek a szükséges információkkal, tájékozódjanak a lehetőségekről, magukévá tegyék az „egészség, mint legfőbb érték” elvet. Az egészségmegőrzésnek a mindennapi élet részévé kell válnia. Az egészségfejlesztés magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az önsegítés feladatait, módszereit, az egészséges táplálkozást, az aktív szabadidő eltöltést, a mindennapos testmozgást, az egészséges és biztonságos környezet kialakítását.

Az iskola minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését, alakítsa ki az alkotó és kritikus gondolkodást, az alapvető kommunikációs formákat, tanítsa meg levezetni az érzelmi feszültségeket, kezelni a stresszhelyzeteket, alakítsa ki a tanulók magabiztos fellépést, önbizalmát, hogy nemet tudjanak mondani a negatív befolyásolásnak, olyan programot nyújtson, mely képessé teszi a tanulókat az egészséges és boldog életvitelre.

- Segítse a tanulókat a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában.
- Fejlessze az életvezetési képességeket.
- Fejlessze a tanulók felelősségérzetét egészségük megőrzéséért.
- Készítse fel a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására.
- Segítse elő a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését.
- Terjedjen ki a mentálhigiénés nevelésre is.

1. 2. Az egészségnevelés iskolai területei

Az egészségnevelés az iskola egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely egyaránt irányul a pedagógusok és a tanulók egészségismereteinek bővítésére, korszerűsítésére.

Példamutató iskolai hatás

- Termék, folyosók, udvar tisztán tartása
- A pedagógusok példamutatása,

- Ösztönzés az egészséges életmód napi gyakorlattá tételében: pl.: otthoni torna, reggeli elfogyasztása, az évszaknak megfelelő öltözködés, stb.,

Kötelező tanórai keretben végzett egészségnevelés:

- Tantárgyakba beépített egészségnevelés: , biológia óra, stb.

A tanulókat különböző mértékben érintő, tanórán kívüli elemek

- Egészségnevelési akciók
- Előadások, kiállítások

Egészségfejlesztő tevékenységek a tanórán

A **biológia** tantárgy keretében a tantárgyak közül a legtöbb lehetőség adódik az egészségnevelésre, egészségfejlesztésre. Megismerik az emberi szervezet felépítését és működését egyszerű élettani vizsgálatokon keresztül, az egészségkárosító szerek (alkohol, cigaretta, drog, toxikus vegyületek...) hatását az emberi szervezetre. A tantárgyon belül laboratóriumi vizsgálatokat végeznek egyszerű mikroorganizmusokkal (baktériumokkal, gombákkal), ezeken keresztül megismerik az emberi szervezetet megbetegítő kórokozókat és az ellenük való védekezést.

Kiemelt szerepet fordítunk arra, hogy a tanulók megismerjék:

- *az embert érő mutagén hatásokat és ezek következményeit (radioaktív sugárzás, hő, UV –sugárzás),*
- *a másodlagos biogén elemek és a mikroelemek felvételének fontosságát és veszélyeit (táplálék-kiegészítők, vegyszermaradványok, adalékanyagok veszélyei –E -számok),*
- *az egészségtelen életmód hatását a hormonális és idegrendszeri szabályozásra,*
- *a szív- és érrendszeri betegségek veszélyeztető tényezőit és ezek megelőzésének lehetőségeit,*
- *az immunrendszerrel kapcsolatos egészségügyi ismereteket (parlagfű és egyéb allergén növények és anyagok hatását),*
- *a mindennapos egészségügyi ismereteket (rizikófaktor, civilizációs ártalmak, szenvedélybetegségek, családtervezés, genetikai tanácsadás, környezethigiénia).*

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt

ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódjanak meg.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni. Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága
- az értékek ismerete
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulás technikái
- az idővel való gazdálkodás szerepe
- a rizikóvállalás és határai
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a tanulási környezet alakítása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége

Az egészségnevelési program alakításakor érdemes áttekinteni, hogy a tervben megjelennek-e olyan az előző felsorolásból nyerhető, és az életkori sajátosságokhoz is illeszthető lényeges témák, mint például:

- az egészséges táplálkozás témái
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás
- a szexuális nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció
- a betegség, gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat)

- a testi higiénia
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés)
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás)
- a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás

Az iskolai egészségnevelés összefügg a tanári magatartással, gondossággal, az intézmény szervezettségével. Például:

- rendszeres szellőztetés
- a tanulók egészségi állapotára
- osztálytermek berendezése az egészségügyi szempontoknak megfelelően
- a mozgásigény kielégítése

V. A MATÚRA GIMNÁZIUM KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA

1. 3. Alapelvek, jövőkép, hosszú távú célok

Iskolánk feladatának tekinti azt, hogy diákjaink ne csak saját pillanatnyi érdekeik szerint, hanem a Föld egészségének fennmaradása érdekében cselekedjenek. Ennek eléréséhez a következő célok megvalósítását tartjuk szem előtt az iskolai élet valamennyi színterén, valamennyi tevékenységünket áthatva.

Általános célok, értékek

- az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészségének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítása, harmóniára törekvés
- a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése

Pedagógiai célok

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- holisztikus és globális szemléletmód kialakítása
- a szerves kultúra megvalósítása a környezeti nevelésben
- fenntarthatóságra nevelés, az elveivel való azonosulás elősegítése
- a környezetetika hatékony fejlesztése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának segítése

- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- a helyzetfelismerés, az ok-okozati összefüggések felismerése képességének kialakítása, fejlesztése
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség fejlesztése
- globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése

A tanulók

- legyenek képesek a már kialakított, megteremtett értékek között úgy élni, hogy a lehető legkevesebb károsodást okozzák
- tanuljanak meg a természet károsítása nélkül teljes életet élni
- mérjék fel annak elengedhetetlen fontosságát, hogy az utódaiknak is megfelelő életteret kell hagyniuk
- ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát
- értsék meg, hogy csak akkor őrizhetők meg környezetünk életfeltételei, ha észszerűen használjuk azokat és tisztelettel közelítünk hozzájuk

A tanulóknban

- alakuljon ki az a szemlélet, hogy a természet elemei emberi hasznosságuk fókától függetlenül is értéket képviselnek
- alakuljon ki személyes elkötelezettség a környezeti kérdésekkel kapcsolatban
- fejlődjön, szilárduljon meg a társadalmi szolidaritás és igazságosság az egészséges környezetért

Konkrét célok és feladatok:

- természeti – épített – szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése
- helyi értékek és problémák feltérképezése
- lakóhely megismerése (értékek, gondok – a megoldás módjai)
- hagyományok védelme: család – iskola – település – nemzet szinteken
- azonosságtudat fejlesztése a fenti szinteken

1. 4. Tantárgyi keretek

Minden tantárgy tanításához a szaktanárok kidolgozzák a helyi tanterv illetve a tanmenetek mélységében a környezeti nevelési tartalmakat és azok megvalósítására használt tevékenységi formákat, módszereket.

A TANTÁRGYAK LEHETŐSÉGEI

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását
- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük
- tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére
- sajátítsák el a médiumok elemzésének technikáit

A tanulóknál

- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés, a jó problémafelvetés, vitakészség, véleményalkotási képesség
- növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelemi témájú könyvek feldolgozásával

Történelem

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására

- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete
- legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékennyé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit

A tanulóknban

- alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikáció képessége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására

- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- Legyenek képesek reális becslésekre
- Tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni

A tanulóknban

- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni
- ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó állampolgárrá
- ismerjék meg az alternatív energiahordozókat és forrásokat

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére
- ismerjék a környezetüket legjobban szennyező anyagokat, törekedjenek ezek használatának csökkentésére
- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától

- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit
- értsék meg, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodásmódjukat, világszemléletüket
- értsék meg, hogy a társadalomföldrajzi változások, a felgyorsult fogyasztás a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet
- ismerjék meg a globális problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék, szeressék és őrizték a természeti és az épített környezet szépségeit

A tanulóknak

- a környezet értékeinek megismerésével erősödjön a környezettudatos életmód iránti igény
- alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére
- fejlődjön közösségük, lakóhelyük, országuk, régiójuk és a világ problémáinak megoldásában való aktív részvételi készség

Biológia

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket
- legyenek tájékozottak a földi élővilág sokféleségét, valamint az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolatrendszerrel illetően
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére

- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat

A tanulóknak

- alakuljon ki ökológiai szemléletmód
- alakuljon ki a természeti és az épített környezet iránti felelősség

Minden tantárgy esetén informatika és könyvtárhasználat

A tanulók

- legyenek képesek az interneten illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- legyenek képesek a számítógép segítségével megszerezhető tudás szűrésére, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjék meg az informatikában (pl. az internet-használatban) rejlő környezetvédelmi lehetőségeket
- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre
- futtassanak környezeti elemek megváltozását figyelembevevő szimulációkat és statisztikai teszteket
- rendezzenek környezeti kérdésekről virtuális fórumot máshová járó diákokkal közösen
- ismerjék meg a távközlési-informatikai berendezések környezetkárosító hatásait
- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket informatikai módszerekkel demonstrálják (számítástechnika alkalmazása, könyvtárhasználat, irodalmi hivatkozások)
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére a különféle szoftverek (adatok táblázatos tárolása, kiértékelése, összefüggések vizsgálata, statisztikai módszerek alkalmazása) segítségével
- a számítástechnikai eszközök használata során valósítsák meg az anyag- és energiatakarékos alkalmazás feltételeit

1. 5. A környezeti nevelés hatékonyságának mérése

A környezeti nevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tantárgyi tudás. Az sem egyértelmű, hogy mi tekinthető az iskolai és mi a családi nevelés

eredményének! A fejlődés folyamatos követése és az iskolai célokkal történő összevetése alapvető nevelői kötelesség

A környezeti nevelés pedagógiai céljai, feladatai, illetve előírt követelményei határozzák meg azokat a tartalmakat, melyek értékelése a feladatunk. Nevelő tevékenységünk során – mint azt a korábbi fejezetekből láthattuk – szakítani szeretnénk a passzív befogadás, a konvergens gondolkodás egyeduralkodó, a beszűkítés, az uniformizálás rossz gyakorlatával. Az értékmegőrzésre, az értékteremtésre és értékátadásra vállalkoztunk, a gyermek teljes személyiségét fejlesztjük.

A pedagógus környezeti nevelési gyakorlatának színvonalát minősíthetjük az alábbi elvárások megítélésével:

- Rendelkezzenek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság és az együttélési morál alakítása során mintaként szolgálnak.
- Felkészülésüket hassa át az együttműködésre törekvés.
- Törekedjenek fenntartani az egyensúlyt a személyiség szabadsága és a munkavégzés rendje között.
- Tanulóik számára jól szervezett tevékenységek során biztosítanak sokoldalú, személyes tapasztalatszerzési lehetőséget és kommunikációs helyzetet.
- Adjanak alkalmat az önálló elemzés, szabály, sejtés tanulói megfogalmazásának.
- Segítsék a szabály, összefüggés, megállapítás napi élethelyzetekben megjelenő példáinak és a szükségszerűségek felismerését.
- Olyan lehetőségeket biztosítsanak, hogy a tananyag legyen természetes valóságban tanulmányozható és élményt nyújtson.
- Szervezzék meg az egyéni és kooperatív tanulás formáit, biztosítsák a differenciálás lehetőségeit a képességek fejlesztésének folyamatában.
- A rendszerszemléletű gondolkodás kialakulását célozza meg.

A tevékenységek szervezése és koordinálása során biztosítsák:

- a tanulói kíváncsiság megőrzését;
- az aktivitás fenntartását és megerősítését;

- a belső motivációs bázis fejlesztését;
- az általános és különleges adottságok felismerését, fejlesztését;
- a megismerő és rövid úton célravezető stratégiák felismerését, lehetőségeit;
- a tanuló jogát véleményének megfogalmazására, a tévedésre, elgondolásainak módosítására, az új utak keresésére;
- az igények kialakulását a gondolatmenetek elemzésére; a problémamegoldás folyamatának tudatos tervezésére, megvalósítására és a szükséges következmények számbavételére is.

VI. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

1. A pedagógiai program megismerésének lehetősége

- Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- Pedagógiai program az intézmény honlapján hozzáférhető, mindenki számára megtekinthető.
- A pedagógiai program iskolánk honlapjáról (www.maturagimnazium.hu) letölthető.

2. A pedagógiai program érvényességi ideje:

- Jelen Pedagógiai Program a 2020/2021-es tanév első tanítási napjától kezdődően valamennyi évfolyamon bevezetésre kerül, a 10. évfolyamtól a korábbi kerettanterveknek megfelelően, kifutó rendszerben
- Jelen pedagógiai program érvényes mindaddig, míg törvényi rendelkezés elő nem írja, vagy a módosítását az erre felhatalmazottak nem kezdeményezik.
- Szükség esetén a nevelőtestületnek el kell végezni a pedagógiai program teljes felülvizsgálatát, és értékelését. Szükség esetén módosítani kell, vagy teljesen új pedagógiai programot kell készíteni.

3. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. Minden tanév végén értékeli a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és a megfogalmazott tantárgyi célok, követelmények megvalósulását.

A megfogalmazott tapasztalatokat az igazgató a tanév értékelésekor összesíti, írásban rögzíti, a nevelőtestület és a fenntartó tudomására hozza. Szükség esetén a módosítását javasolja.

4. A pedagógiai program módosítását kezdeményezheti

- az intézmény vezetője
- a nevelőtestület legalább 25%-a.

A fenntartó előzetes jóváhagyását kell kérni a pedagógiai program minden olyan módosítási szándéka esetén, amelynek következtében a fenntartóra többletkötelezettségek hárulnának.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó egyetértésével válik érvényessé. A módosított pedagógiai programot, a jóváhagyást követő tanév kezdő napjától kell bevezetni.

Budapest, 2020. augusztus 31.

.....
Falusi-Tóthné Katona Anita Andrea
mb. igazgató

Záradékok:

A nevelőtestület 2020. augusztus 31-én a pedagógiai programot elfogadta.

.....

a nevelőtestület képviselője

A Matúra Gimnázium Pedagógiai Programjában foglaltakkal a Matúra Gimnázium igazgatójának 2020. augusztus 31-én kelt felterjesztése alapján egyetértek

Budapest, 2020. augusztus 31.

Nexus School Hungary Kft.